

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Inovovaný školský vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím

„Ak sa zmením, zmení sa svet“

ISCED 1 – primárne vzdelávanie

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania: ISCED 1 – primárne vzdelávanie

Dĺžka štúdia: variant B – 10 ročná

Vyučovací jazyk: slovenský

Študijná forma: denná

Druh školy: štátna

Predkladateľ: Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Názov školy: Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Adresa: Hlavná 5, 044 31 Družstevná pri Hornáde

IČO: 35544139

Riaditeľka školy: PaedDr. Anna Vajdová

Koordinátorka pre tvorbu iŠkVP: Mgr. Lenka Telehaničová

Kontakt: email: zs.hlavna5.druzstevna@gmail.com

Telefón: +421/55 6981 013

Webová adresa: <http://zsdruzstevna.edupage.org/>

Zriaďovateľ: Obec Družstevná pri Hornáde

Názov: Družstevná pri Hornáde

Adresa: Hlavná 38, 04431 Družstevná pri Hornáde

Kontakt: starosta obce: Ing. Ján Juhás

Telefón: 055/720 7111

www.druzstevna.sk

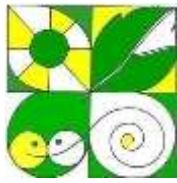
Názov vzdelávacieho programu

Názov: ŠkVP ZŠ, Hlavná 5. Družstevná pri Hornáde

Motivačný názov: Ak sa zmením, zmení sa svet.

Platnosť od: 01.09.2016 **Dátum schválenia:** 30.08.2023

PaedDr. Anna Vajdová
riaditeľka školy

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Platnosť revidovanie	Dátum	Zaznamenanie, inovácie, zmeny, úpravy a pod.	Prerokovaný a odsúhlasený pedagogickou radou	Prerokovaný a odsúhlasený radou školy
Platnosť ŠkVP od	1.9.2020	Inovovaný vzdelávací program pre 3., 4., 6. a 8. ročník	28.08.2020	03.09.2020
Revidovanie	1.9.2021	Inovovaný vzdelávací program pre 4., 5. a 7. ročník	30.08.2021	30.08.2021
Revidovanie	1.1.2022	Aktualizácia hodnotenia žiakov z dôvodu zmeny legislatívy	18.1.2022	28.1.2022
Revidovanie	1.9.2023	Aktualizácia údajov o škole, doplnenie informácií zmenou legislatívy	30.08.2023	30.08.2023

Obsah

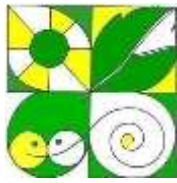
1. Všeobecná charakteristika školy	6
1.1 Charakteristika výchovy a vzdelávania	6
1.2 Veľkosť školy	8
1.3 Charakteristika žiakov	8
1.4 Charakteristika pedagogického zboru.....	9
1.5 Vlastné zameranie školy	10
1.6 Dlhodobé projekty	11
1.7 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi	17
1.8 Priestorové a materiálno-technické a priestorové podmienky	19
1.9 Škola ako životný priestor	21
1.10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní ...	22
1.11 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov	28
1.12 Špecifiká výchovy a vzdelávania so stredným stupňom mentálneho postihnutia.....	28
1.13 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie.....	29
2. Charakteristika školského vzdelávacieho programu	30
2.1 Ciele výchovy a vzdelávania	32
2.2 Zameranie školy	50
2.3 Profil absolventa špeciálnej základnej školy, variant B	51
2.4 Stupeň vzdelania.....	52
2.5 Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania	52
2.6 Kľúčové kompetencie absolvensta	53
2.7 Vzdelávacie oblasti.....	55
2.8 Vzdelávacie štandardy	65
2.9 Štátny a školský učebný plán	65

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

2.10	Začlenenie prierezových tém.....	67
2.11	Vyučovací jazyk	84
2.12	Spôsob, podmienky ukončenia výchovy a vzdelávania, vydávanie dokladu o získanom vzdelaní	84
2.13	Personálne zabezpečenie	85
3.	Vnútorý systém kontroly a hodnotenia	86
3.1	Hodnotenie žiakov	86
3.2	Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy	100
3.3	Hodnotenie školy.....	102
3.4	Učebné zdroje (učebnice, didaktická technika, materiálne zdroje)	107
4.	Požiadavky na vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov	108
5.	Odbornosť predmetov pre špeciálne triedy	113

1 Všeobecná charakteristika školy

Úvod

Hlavným cieľom našej Základnej školy Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde je každému žiakovi poskytnúť dobré podmienky pre získanie základných kompetencií a špeciálnymi formami a metódami v čo najväčšej miere prispieť k reedukácii narušeného psychosociálneho a emocionálneho vývinu žiakov. Snažíme sa vychovávať harmonicky rozvinuté osobnosti, ktoré sú schopné uplatniť sa v rozvíjajúcej sa spoločnosti.

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s viacnásobným postihnutím s mentálnym postihnutím v zmysle § 94 ods. 2 písmeno k) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 245/2008 Z. z.) postupujeme podľa vzdelávacích programov pre žiakov s mentálnym postihnutím a podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s viacnásobným postihnutím, ISCED 1 primárne vzdelávanie. Mentálne postihnutie je podmieňujúcim prvkom celého výchovnovzdelávacieho procesu.

1.1 Charakteristika výchovy a vzdelávania

Edukácia je zameraná na:

- maximálny možný rozvoj žiakov s mentálnym postihnutím po stránke psychickej, fyzickej a emocionálnej,
- na korekciu porúch správania s cieľom našich žiakov optimálne pripraviť na praktický život,
- schopnosť žiakov osvojiť si základné kompetencie a pokračovať vo vzdelávaní na odbornom učilišti, alebo v praktickej škole
- škola má jednotný cieľ: prispieť k čo najväčšej socializácii našich absolventov.

Dieťa so stredným stupňom mentálneho postihnutia môže začať plniť povinnú školskú dochádzku v prípravnom ročníku ak nedosiahlo školskú spôsobilosť a nie je u neho predpoklad zvládnutia prvého ročníka.

Dôležité postavenie vo výchovno-vzdelávacom procese má pracovné vyučovanie, čomu musí zodpovedať materiálno-technické a priestorové vybavenie školy.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva je možné žiakovi vypracovať individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

Žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia môžu byť vzdelávaní

- a) v špeciálnych základných školách,
- b) v špeciálnych triedach pre žiakov s mentálnym postihnutím v základnej škole,
- c) v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii.

Pri výchove a vzdelávaní žiaka so stredným stupňom mentálneho postihnutia v školskej integrácii využívame skupinové, kooperatívne a alternatívne formy vyučovania. Tie umožňujú diferenciaciu a individualizáciu výchovy a vzdelávania, deľbu práce, komunikáciu, vzájomnú pomoc a včleňovanie žiaka s mentálnym postihnutím do kolektívu triedy. Je potrebné zohľadniť motorickú instabilitu žiaka a minimalizovať nežiadúce prejavy správania. Vytvárať podmienky pre pozitívne hodnotenie na upevnenie kladných zážitkov v triede. Orientovať vzdelávanie na využiteľnosť vedomostí v situáciách praktického života. Umožniť žiakovi s mentálnym postihnutím používať špeciálne učebné pomôcky, ktoré mu uľahčia edukáciu. Pri vypracúvaní individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVP) je potrebné vychádzať zo Vzdelávacieho programu pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, z jeho obsahu vzdelávania. Rámcový učebný plán tohto žiaka je rovnaký ako u žiakov bežnej triedy. Vo vyučovacích predmetoch hudobná výchova, výtvarná výchova, telesná a športová výchova a etická výchova je možné tohto žiaka vzdelávať podľa obsahu vzdelávania žiakov bežnej triedy. Ak je v týchto vyučovacích predmetoch potrebné žiakovi redukovať učivo, uvádza sa v jeho IVP. Vyučovací predmet vecné učenie má žiak vtedy, keď majú žiaci bežnej triedy predmet prvouky alebo prírodovedu. Vecné učenie je predmet, ktorého žiaci s mentálnym postihnutím získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov. Preto sa predmet vecné učenie vyučuje vtedy, keď majú žiaci bežnej triedy predmet vlastivedu a prírodovedu.

Pri hodnotení žiaka sa postupuje podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím. Žiaka je možné hodnotiť aj slovným komentárom o dosiahnutých vzdelávacích výsledkoch bez vyjadrenia stupňov klasifikácie prospechu. Ak je tento žiak v jednotlivých vyučovacích predmetoch klasifikovaný, dostáva rovnaké vysvedčenie ako ostatní žiaci bežnej triedy. V doložke vysvedčenia žiaka sa uvedie informácia, že žiak bol vzdelávaný podľa variantu B.“

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Pri výchove a vzdelávaní žiaka so stredným stupňom mentálneho postihnutia v školskej integrácii sa používa triedna dokumentácia pre bežné základné školy.

1.2 Veľkosť školy

Základná škola v Družstevnej pri Hornáde je vidieckou plnoorganizovanou štátnou základnou školou s vyučovacím jazykom slovenským. Od roku 2002 pôsobíme ako samostatná rozpočtová organizácia. Súčasťou školy je školský klub detí a školská kuchyňa s jedálňou. Od 1. septembra 2020 súčasťou školy je aj Centrum voľného času, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde, ako súčasť Základnej školy, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde.

Aj napriek tomu, ten sa nachádzame v strede obce, poloha našej školy je v pokojnej zóne uprostred dostatku zelene. Základnú školu tvoria dve účelové samostatné budovy. Hlavná budova je trojpodlažná a v roku 2023 prešla veľkou rekonštrukciou zameranou na zníženie energetickej náročnosti – výmenou okien a vykurovacích telies, zateplenie budovy, strechy a osadenie elektrovoltaických panelov na streche budovy.

V druhej dvojpodlažnej budove je na 1. nadzemnom podlaží umiestnená telocvičňa, a na 2. nadzemnom podlaží školská jedáleň a kmeňové učebne pre žiakov špeciálnych tried. Obidve budovy sú umiestnené na Hlavnej ulici, popisné číslo 5.

Priemerne školu navštevuje okolo 350 žiakov, máme 9 ročníkov, nultý ročník a 5 špeciálnych tried.

1.3 Charakteristika žiakov

Našu školu navštevujú žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami: žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia z obcí Družstevná pri Hornáde, Kostol'any nad Hornádom a Sokol'.

V oblasti výchovy a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je nutná zvýšená spolupráca školy, žiaka, jeho rodičov a školského poradenského zariadenia. Ide najmä o spoluprácu triedneho učiteľa s ostatnými vyučujúcimi, výchovného poradcu a vedenia školy. Podmienkou zdokonaľovania práce so žiakmi so ŠVVP je neustále sa vzdelávanie pedagogických pracovníkov v tejto oblasti. Zásadnou podmienkou úspešnej práce s týmito žiakmi je neustála komunikácia s rodičmi žiaka. Naše skúsenosti so vzdelávaním týchto žiakov sú veľmi dobré, pretože skoro všetci žiaci vplyvom individuálneho prístupu ukončia povinnú

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

školskú dochádzku a získajú vzdelanie poskytované špeciálnou základnou školou. Mnohí žiaci svoje vzdelanie ďalej rozširujú na odborných školách a učilištiach.

1.4 Charakteristika pedagogického zboru

Počet učiteľov učiacich v špeciálnych triedach sa pohybuje podľa počtu žiakov. Prioritou školy je žiakom poskytnúť 100% kvalifikované a odborne vykonávané služby v oblasti výchovy a vzdelávania. Škola podporuje ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov podľa plánu kontinuálneho vzdelávania zamestnancov, ktorý odráža aktuálne potreby školy a žiakov. Ďalším vzdelávaním si zamestnanci rozširujú svoju odbornú spôsobilosť a škola disponuje odborníkmi v oblasti: psychopédie, etopédie, používania IKT vo vyučovacom procese. Učitelia preukazujú kvalitné odborné spôsobilosti, ktoré využívajú pri komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pri pozitívnom riadení činnosti a udržiavaní neformálnej disciplíny. Neustále sa snažíme zvyšovať kvalitu služieb rodičom, učiteľom, žiakom prostredníctvom práce výchovnej a kariérnej poradkyne, školského psychológa, školského špeciálneho pedagóga, koordinátorky výchovy k manželstvu a rodičovstvu, koordinátora primárnej prevencie drogových závislostí, koordinátoriek environmentálnej výchovy, koordinátorov rozvíjania čitateľskej gramotnosti, koordinátorky prevencie obezity a ďalších koordinátorov. Koordinátori majú štatút poradcov vedenia školy. Na škole pôsobia aj 8 asistenti učiteľa. 3 asistenti sú pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, 1 asistent je pre žiakov zo SZP a 4 asistenti pôsobia na škole v rámci projektu **Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov 3**. Pedagógovia školy predstavujú stabilizovaný, kvalifikovaný a profesionálny pedagogický zbor, ktorý má snahu ďalej odborne a profesijne rásť, využívať možnosti ďalšieho vzdelávania, prehlbovania a zvyšovania kvalifikácie s cieľom zvyšovať úroveň a kvalitu edukačného procesu. Sú schopní efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, práce v tíme a kooperatívneho riešenie problémov.

Nami uznávané hodnoty:

- profesionalita, zodpovednosť, spoľahlivosť,
- úcta, slobodné rozhodovanie a spolurozhodovanie
- sebarealizácia, tímová práca, spolupráca a pomoc
- cielená komunikácia, rešpektovanie pravidiel
- reflexia a sebareflexia, osobný rast

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- prístupnosť a tolerantnosť, dôvera, ľudskosť, otvorenosť
- objektívnosť, tvorivosť, asertivita

Prevádzku školy zabezpečuje 12 nepedagogických pracovníkov a 8 pracovníčok školskej kuchyne a jedálne.

1.5 Vlastné zameranie školy

Školský vzdelávací program je koncipovaný ako program environmentálny s dôrazom na ochranu a tvorbu životného prostredia. Hlásime sa k zásadám a princípom holistickej environmentálnej výchovy, resp. výchovy k trvalo udržateľnému životu pri rešpektovaní ľudských práv i práv dieťaťa. Dôležitým zámerom školského vzdelávacieho programu je realizácia prierezovej témy environmentálna výchova vo všetkých predmetoch a v jednotlivých ročníkoch aj ako samostatný predmet. Environmentálne zameranie sa prelína aj v činnosti záujmových útvarov (ďalej ZÚ) a v mnohých ďalších mimoškolských aktivitách. S konkrétnymi praktickými krokmi vedieme žiakov k šetrnejšiemu prístupu k životnému prostrediu. Dôraz kladieme na nekonzumný spôsob života. Sme Zelenou školou, aplikujeme Environmentálne vzdelávanie prostredníctvom projektov, zážitkového vyučovania a environmentálna výchova je súčasťou všetkých programov a života školy. Vzdelávanie k udržateľnému rozvoju nás nabáda chápať prepojenie medzi našim životom a životom ľudí z iných krajín sveta. Výchova k uvedomelej skromnosti je namieste. Zbytočné plytvanie a drancovanie prírody škodí všetkým. Ciele environmentálnej výchovy obsiahnuté vo výchovno-vzdelávacom procese sú napĺňané za aktívnej účasti žiakov, čo vedie zároveň k utváraniu potrebných návykov, získavaniu životných noriem a kritérií pre praktický život. Získané skúsenosti máme záujem naďalej využívať a odovzdávať svojim novým spolupracovníkom a žiakom.

Veľkú pozornosť venujeme dopravnej výchove, ako prierezovej téme v jednotlivých vyučovacích predmetoch. Máme vybudované krásne dopravné ihrisko.

Snahou školy je vytvoriť bezpečné, akceptujúce, demokratické, rovnocenné a inkluzívne prostredie, aby sa každý žiak cítil prijatý. Inklúzia je cesta ako spojiť všetkých žiakov do jedného homogénneho, aby sa aj žiaci z marginalizovaných skupín stali jeho súčasťou a mohli sa v spoločnosti uplatniť.

1.6 Dlhodobé projekty

Na našej škole realizujeme 5 dlhodobé projekty s environmentálnym zameraním:

1. Projekt: „Zelená škola“
2. Projekt: Globe
3. Projekt: „Podpora inkluzívneho vzdelávania v ZŠ Družstevná pri Hornáde“
4. Projekt : Prírodná záhrada – záhrada ktorá učí
5. Projekt: Smerujeme k nulovému odpadu
6. Projekt: Škola v oute – Hurá von
7. Projekt: Chuť žiť – prevenčný program týkajúci sa porúch príjmu potravy
8. Projekt: Demokratické a inkluzívne školské prostredie pre všetkých
9. Projekt: Školská biozáhrada

1. Projekt: „ZELENÁ ŠKOLA“

Je nosným programom, prostredníctvom ktorého naša škola realizuje pozitívne zmeny v environmentálnej výchove.

Ide o environmentálny výchovno-vzdelávací program, ktorého cieľom je prispieť k prevencii a riešeniu problémov životného prostredia a priniesť do školy reálne zmeny vo fungovaní aj výučbe.

Tento program patrí medzi najväčšie environmentálne programy a je súčasťou medzinárodnej siete **Eco-Schools**. V roku 2003 bol program Eco-Schools uznaný programom OSN pre životné prostredie (UNEP) za praktický model pre vzdelávanie k trvalo udržateľnému rozvoju.

V roku 2010 získal projekt Zelená škola prestížne vyznamenanie nemeckej Komisie UNESCO ako „Oficiálny projekt Dekády OSN pre vzdelávanie k trvalo udržateľnému rozvoju“ na roky 2010-2011. Ide o projekty, ktoré rozširujú vedomosti a zručnosti potrebné pre napĺňanie udržateľného rozvoja našej spoločnosti.

Už od roku 2004 sme držiteľmi medzinárodného certifikátu „Zelenej školy“, čím sme sa zaradili v environmentálnych aktivitách do siete Eko-škôl z celého sveta. Pre úspešné zúčastnené školy to znamená získať nielen česť vyvesiť zástavu svetového hnutia

EcoSchools, ale aj možnosť zapojiť sa s ďalšími školami vo svete do spoločných projektov. Titul Zelenej školy, ktorý každý druhý rok obhajujeme, môže zohrať dôležitú úlohu alternatívnej voľby pre zápis dieťaťa do našej základnej školy.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Z pohľadu rodičov je naša certifikovaná Zelená škola zárukou, že okrem získavania vedomostí sú v každodennej praxi u žiakov rozvíjané priaznivé environmentálne návyky, ako napr. úsporné zaobchádzanie s vodou, energiou, minimalizácia, znovu používanie a triedenie odpadov pre recykláciu, starostlivosť o školskú prírodnú záhradu a kompostovisko, praktická ochrana prírody, používanie prírodných i odpadových materiálov na vyučovaní, zapájanie rodičov a spoluobčanov do aktivít školy. Snažíme sa cez pôsobenie pedagogického zboru aj ostatného personálu viesť deti k uprednostňovaniu nie materiálnych hodnôt a rozvoju kritického myslenia. Zelené školy sú alternatívou aj v zmysle využívania širokého spektra netradičných foriem výučby, atraktívnych a zaujímavých pre žiakov.

Zelená škola – to je aj záruka neformálneho záujmu školy o pohodu detí, o ich zdravie. Dôraz kladieme na viac zelene, na vyučovanie v prírode, na pohyb detí na čerstvom vzduchu, na zdravú stravu, na prostredie bez automatov, bez reklamy, bez agresívnych spotrebiteľských súťaží...

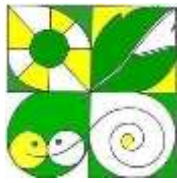
Svetová rodina Eco-Schools zapojeným školám poskytuje aj internetovú sieť pre linking a partnerstvá škôl z rôznych krajín a kontinentov.

Kompetencie pre riešenie problémov

- schopnosť riešiť alebo spolupracovať na riešení problémov svojho okolia
- sebavedomie a pocit hrdosti na svoju prácu (tzv. empowerment)

Strategické kompetencie

- porozumenie postupom projektového manažmentu (analýza problému, plánovanie, realizácia,
- evaluácia výsledkov)
- kritické spracovanie informácií (vyhľadávať, triediť, prezentovať) Kompetencie pre
- spoluprácu
- schopnosť riešiť konflikty a dohodnúť sa v tíme, schopnosť rešpektovať názory iných
- zmena uhlu pohľadu na iných ľuďoch a ich profesie
- rozvoj empatie a súcitu voči ostatným
- seba-vedenie a seba-ovládanie
- osobná zodpovednosť
- sebaistota a vytrvalosť navzdory prekážkam

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Normatívne kompetencie

- vnímanie hodnôt a potrieb ostatných pri ich uvažovaní a konaní, uvedomovanie si hodnôt a noriem v súvislosti s udržateľným rozvojom;

Kompetencie ku kritickému mysleniu

- analyzovanie, triedenie a spracovávanie informácií z rozličných zdrojov
- reflektovanie vlastného myslenia a správania
- vyhodnotenie práce na projektoch v súlade s princípmi udržateľnosti
- komunikačné schopnosti
- výrazný posun v oblasti komunikácie tímu
- písanie úradných listov a získavanie úradných povolení (majitelia pozemkov),
- prezentácia na verejnosti
- argumentácia a schopnosť obhájiť si vlastný názor

Zelená škola – to je aj záruka neformálneho záujmu školy o pohodu detí, o ich zdravie. Dôraz kladieme na viac zelene, na vyučovanie v prírode, na pohyb detí na čerstvom vzduchu, na zdravú stravu, na prostredie bez automatov, bez reklamy, bez agresívnych spotrebiteľských súťaží... Svetová rodina Eco-Schools zapojeným školám poskytuje aj internetovú sieť pre linking a partnerstvá škôl z rôznych krajín a kontinentov.

2. Projekt: Globe

Je medzinárodný vzdelávací program, v ktorom žiaci skúmajú prírodu a aktívne zlepšujú životné prostredie svojej školy. Globálne vyučovanie a bádanie k podpore životného prostredia využíva osvedčené metódy bádateľsky orientovaného vyučovania.

Žiaci trénujú výskumné zručnosti, ktoré využívajú pri realizácii vlastných terénnych bádateľských projektov. Na výskum nadväzujú konkrétne akcie na zlepšenie životného prostredia v okolí školy. Program GLOBE odborne zastrešuje sieť spolupracujúcich vedcov v rámci GLOBE Scientific network. Vedci garantujú presné postupy pri meraniach a pozorovaniach a následné využitie nameraných dát. Na Slovensku spolupracujeme s Vedeckou radou GLOBE, ktorej členovia sa zapojujú do tvorby a pripomienkovania metodík, lektorovania odborných seminárov a poskytovania odborných konzultácií školám.

Zapojením sme získali nielen prístup do celosvetovej databázy nameraných dát o životnom prostredí na Zemi, ktorú spravuje NASA, ale máme i možnosť zapojiť sa do aktuálnych

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

celosvetových kampaní, súťaží, medzinárodných projektov, bádateľských expedícií, stretnutí, a pod.

3. Projekt: „Podpora inkluzívneho vzdelávania v ZŠ Družstevná pri Hornáde“ – Pomáhajúce profesie v edukácií detí a žiakov 3.

Od septembra 2019 sa škola zapojila do projektu „**Podpora inkluzívneho vzdelávania v ZŠ Družstevná pri Hornáde**“ ktorého cieľom je zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie žiakov. Aktivity v rámci projektu majú prispievať k vyrovnaní znevýhodnenia žiakov a zabezpečiť rovnosť príležitostí vo výchovno-vzdelávacom procese. V rámci projektu na škole pôsobí inkluzívny tím zložený zo špeciálneho pedagóga, školského psychológa a 4 asistentov učiteľa. Pokračovaním tohto projektu je národný projekt – Pomáhajúce profesie v edukácií detí a žiakov II, ktorý trvá do augusta 2023.

Pokračovaním projektu je Národný projekt – **Podpora pomáhajúcich profesií 3** v rámci ktorého bude na škole pôsobiť inkluzívny tím zložený zo špeciálneho pedagóga, školského psychológa a 4 asistentov učiteľa.

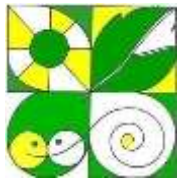
4. Projekt: Prírodná záhrada – záhrada ktorá učí

Ide o dlhodobý projekt, ktorého hlavným cieľom je budovať školskú prírodnú záhradu tak, aby slúžila ako externá učebná ekoplocha. V školskej záhrade uprednostňujeme riešenia, ktoré sú čo najbližšie prírode. Znamená to napríklad uprednostňovanie lokálnych druhov rastlín, vytváranie priestoru pre užitočné živé organizmy, používanie čo najprírodzenejších materiálov či minimalizáciu odpadu pri využívaní záhrady a starostlivosti o ňu. Takto získame zdravý priestor, v ktorom sa žiaci naučia mnoho o fungovaní prírody.

Samozrejmosťou tohto projektu je

- výsadba a starostlivosť o zeleň,
- budovanie mitigačných a adaptačných opatrení na ochranu klímy,
- pestovanie liečivých bylín a budovanie terapeutických zákutí s prvkami stimulujúcimi zmysly,
- budovanie plôch na zvýšenie biodiverzity a ochranu života.

Snažíme sa o to, aby sa naša školská záhrada stala inšpiratívnou súčasťou školy a živou učebňou. Pomocou tohto projektu získame priestor nielen na učenie sa základných zručností a vedomostí o pestovaní plodín, ale aj na zaujímavé a názorné vyučovanie bežných predmetov. Školská záhrada poskytuje žiakom prepojenie medzi učebnou látkou a praktickými činnosťami „tam vonku – vo svete“. Vyučovaním v školskej záhrade, ktorá učí, vieme jednoducho prepojiť rôzne predmety a rozvíjať tak aj medzipredmetové vzťahy. Starostlivosťou o záhradu zase posilňujeme

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

zodpovednosť, tímovú spoluprácu a aktivitu žiakov a celej školskej komunity. Záhradu plánujeme participatívne a vhodne a zmysluplne sa ju snažíme využívať vo výučbe.

5. Projekt Smerujeme k nulovému odpadu

Na prvý pohľad sa môže myšlienka nulového odpadu, že nebudeme produkovať žiadny odpad, ale iba suroviny pre ďalšie priemyselné spracovanie zdať ako utopický sen.

V skutočnosti je však tento cieľ dosiahnuteľný. Každý rok realizujeme v rámci tohto dlhodobého projektu aktivity, ktoré nás k tomuto cieľu krok po kroku približujú.

Zameriavame sa hlavne na minimalizáciu, opätovné používanie a triedenie odpadov pre recykláciu. Pod pojmom „nulový odpad“ nemyslíme zníženie tvorby všetkých odpadov na nulu - to v spoločnosti zameranej na spotrebu nie je možné. Myslíme tým elimináciu súčasného spôsobu zneškodňovania odpadov (na skládkach a v spaľovniach) na nulu, alebo maximálne priblíženie sa k tomuto cieľu. “Odpady” - druhotné suroviny - ktoré vznikajú, by mali byť opätovne vrátené na trh (napr. vďaka recyklácii), alebo do prírody (biologický rozklad – kompostovanie).

6. Projekt: Školy v oute – Hurá von

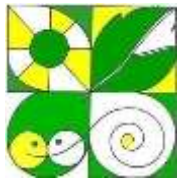
Týmto projektom sa snažíme o outdoorovú výučbu, ktorá je efektívnym, zdravie podporujúcim a zároveň kreatívnym spôsobom vzdelávania detí.

Deti sa vonku učia rady, pretože sú prirodzene zvedavé a vonku majú príležitosť zmysluplne a hravo objavovať a bádať. Učenie je tak pre nich ľahšie, pretože môžu zapojiť všetky svoje zmysly a veci si ohmatať a naživo vyskúšať.

Vedomosti, ktoré pri učení vonku získajú, sú hlbšie a komplexné – rovnako ako vzťahy fungujúce v prírode. Pobyt vonku tiež zvyšuje senzitivitu detí voči prírode ako celku a tá je dôležitá pre formovanie ich vzťahu k životnému prostrediu a budúcim rozhodnutiam v jeho prospech. Navyše pobyt vonku a hlavne v obklopení zelene pôsobí pozitívne na fyzické aj psychické zdravie. Znižuje hladinu stresov, predchádza obezite a podporuje dobrú náladu u detí aj dospelých.

7. Projekt: Chut' žit' – prevenčný program týkajúci sa porúch príjmu potravy

Poruchy príjmu potravy do života mladého človeka prídu veľmi nenápadne. Spočiatku sú to len nepríjemné myšlienky sprevádzané odporom k svojmu telu a samému sebe, neskôr prichádzajú úzkosti a manipulácia s jedlom. Okolie, ktoré nepozná, aké symptómy si všímať, zmeny často prehliadne, respektíve ich zbadá až keď dôjde k úbytku hmotnosti (ku ktorému pri viacerých diagnózach na spektre PPP dôjsť ani nemusí).

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Najohrozenejšou skupinou pre rozvoj porúch príjmu potravy sú deti a mladí ľudia.

Program prevencie porúch príjmu potravy je metodologicky postavený na komplexnom a holistickom uchopení problematiky tohto ochorenia a je určený žiakom a žiačkam 6. až 9. triedy 2. stupňa základných škôl a stredných škôl. Facilituje ho školský psychológ a učiteľ.

8. Projekt: Demokratické a inkluzívne školské prostredie pre všetkých

Naša základná škola je v rámci projektu „Inovatívne vzdelávanie učiteľov s cieľom zvýšiť ich interkultúrne kompetencie vo vzdelávacom procese rómskych žiakov“ v rámci programu Miestny rozvoj, odstraňovanie chudoby a inklúzia Rómov financovaného z Nórskeho grantu a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky zapojená do aktivity „*Demokratické a inkluzívne školské prostredie pre všetkých*“.

Jej hlavným cieľom bolo:

- rozvíjať profesijné kompetencie učiteľov a vedúcich pracovníkov škôl s cieľom presadzovať a uplatňovať inkluzívne princípy v školskom prostredí;
- podporiť školy v zavádzaní zmien v kľúčových oblastiach školského života, ako sú vyučovanie a učenie sa, riadenie či spolupráca s komunitou;
- oboznámiť účastníkov s najnovšími prístupmi a nástrojmi Rady Európy v oblasti výchovy a vzdelávania
- k ľudským právam a demokratickému občianstvu vrátane Referenčného rámca kompetencií pre demokratickú kultúru a podporovať ich využitie vo vzdelávacej praxi;
- podporiť partnerstvo a spoluprácu medzi školami a ostatnými aktérmi.

9. Projekt: Školská biozáhrada

Snažíme sa, aby naša školská záhrada

- bola krásna, harmonická a užitočná,
- aby bola priestorom pre radosť a tvorivosť detí,
- aby podporovala predstavivosť a bola základom pre tímovú prácu,
- učíme sa v nej hrou. Vidíme veci a javy na vlastné oči, učíme sa skúmaním, pokusmi.
- v dizajne školského pozemku sa zohľadňuje vízia detí aj učiteľov.
- využívame umenie ako prostriedok pre harmonizáciu miesta a ľudí, ktorí ho navštevujú.

Naším cieľom je vytvoriť miesto, kde sa ľudia budú radi stretávať a na ktorom budú mať možnosť a chuť sa vzdelávať aj oddychovať.

Záhrada má slúžiť nielen na výuku prírodovedných predmetov ale aj predmetov, do ktorých sa environmentálna výchova ťažšie implementuje napr. Anglický jazyk, Matematika. Tento priestor popri

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

kompostovisku, bylinnej špirále, jazierkach, kľúčových dierkach, vrbovej stavbe, hmatovému chodníku, snečným pasciam, bylinkovému labyrintu a artušovskej zóne slúži na aktívne využívanie školského dvora a záhrady ako ekoplochy. Slúži teda nielen na pohyb, relax a prácu ale aj na rozšírenie a získanie nových praktických environmentálnych vedomostí a zručností priamo v teréne.

V spolupráci s OZ SOSNA v spolupráci s koordinátorkami environmentálnej výchovy a žiakmi našej školy organizujeme zážitkové výučbové programy a exkurzie aj pre externých hostí našej záhrady (školy a verejnosť).

Ďalšie projekty, do ktorých je škola zapojená:

- Modernizácia vzdelávacieho procesu na ZŠ
- Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít
- Moderné vzdelávanie – digitálne vzdelávanie pre všeobecno-vzdelávacie predmety
- Podpora profesijnej orientácie žiakov ZŠ na odborné vzdelávanie a prípravu prostredníctvom rozvoja polytechnickej výchovy zameranej na rozvoj pracovných zručností a práca s talentami
- Vzdelávanie učiteľov ZŠ v oblasti cudzích jazykov na základných a stredných školách
- Komplexný poradenský systém prevencie a ovplyvňovania sociálno-patologických javov v školskom prostredí
- Aktivizujúce metódy vo výchove

Aj naďalej pokračujú projekty:

- Zvyšovanie kvality vzdelávania na základných školách s využitím elektronického testovania
- Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva – Digiškola
- Ovocie do škôl
- Mliečny program

1.7 Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Spolupráca je založená na vzájomnej dôvere školy a rodičov - zákonných zástupcov žiakov, uskutočňuje sa úzkou spoluprácou:

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- pravidelnými stretnutiami so zákonnými zástupcami žiakov,
- oboznámením rodičov so školským prostredím, s učiteľmi a inými odbornými zamestnancami školy,
- dobrou prípravou zamestnancov na stretnutie s rodičmi - zákonnými zástupcami, prezentáciou profesionálnej erudovanosti, ktorá dáva rodičovi istotu, že o jeho dieťa sa starajú kvalifikovaní odborníci,
- popri profesionálnom vystupovaní používame zrozumiteľný jazyk, prípadné vysvetlenie odborných pojmov, ťažkostí dieťaťa, ktoré môže pomôcť odstrániť buď obavy a predsudky zo špeciálnych postupov alebo naopak – prehnané a neadekvátne očakávania,
- vcítením sa do situácie rodiča, načúvaním jeho problémom, diskutovaním o ťažkostiach vo výchove dieťaťa, pravidelnou vzájomnou informáciou na základe osobných stretnutí alebo písomným kontaktom,
- konzultačnými hodinami výchovného poradcu pre rodičov
- spolupracujeme s radou školy a s *rodičovskou radou*, snažíme sa ich získať pre ciele školy.

Neustále ich informujeme o práci školy, stanovených programoch, jej výsledkoch, ponuke pre žiakov aj rodičov. Na zasadnutiach rady školy a rodičovskej rady sa pravidelne zúčastňujeme, minimálne 4-krát ročne.

Dôležitým faktorom je podpora a spolupráca so *zriaďovateľom obce*, ktorá je v súčasnosti na dobrej úrovni. Pomáhame zriaďovateľovi pri realizácii ostatných priorít v rámci obce:

- v rámci projektu Otvorená škola sprístupňovať priestory školy na realizáciu telovýchovnej, záujmovej a vzdelávacej činnosti obyvateľov obce,
- poskytovať služby a poradenstvo špeciálneho pedagóga a výchovného poradcu na škole,
- organizovať Dni otvorených dverí pre rodičov,
- spolupracovať s miestnou knižnicou,
- zabezpečovať kultúrne vystúpenia pre občanov,
- spolupodieľať sa alebo organizovať športové podujatia,
- dávať k dispozícii občanom areál školy, ihriská, či telocvičňu na športové využitie.

Kolégium Zelenej školy – je poradný a riadiaci orgán, ktorý je zložený z pedagogických aj nepedagogických zamestnancov školy, zo zástupcov žiakov, rodičov obce a ktorý navrhuje, schvaľuje a dozerá na plnenie úloh akčného plánu na aktuálny školský rok. Jeho členovia sa

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

aktívne zapájajú do riešeni problémov ktoré súvisia s plnením úloh a sú plneniu akčného plánu nápomocní. Zasadajú podľa potreby.

Občianske združenie Sosna – Spolupráca s týmto občianskym združením je dlhodobá a je na vysokej kvalitatívnej aj kvantitatívnej úrovni. Týka sa nielen výučbových programov, ktoré nám externe zabezpečujú lektori tohto združenia, ale je prepojená aj s teoreticko – praktickými aktivitami, do ktorých sa v rámci environmentálnych projektov naša škola zapája. Na vysokej úrovni hodnotíme aj odborné poradenstvo, zapožičiavanie pomôcok, výstav a prístup do ich knižnice, pretože nám to pomáha rozvíjať environmentálne povedomie našich žiakov ešte intenzívnejšie.

Škola dlhé roky úzko spolupracuje s *Centrom pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie, Slovenskej jednoty a s Centrom špeciálno – pedagogického poradenstva, Bocatiova, Košice, s pediatrom, s ÚP SVR Košice- okolie, kurátorom, políciou.*

1.8 Priestorové a materiálno–technické podmienky školy

Dôležitou podmienkou pri realizácii ŠVP je primerané priestorové vybavenie školy a materiálno-technické vybavenie učebných priestorov. V škole sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v triedach, odborných učebniach a ďalších priestoroch školy zriadených podľa platnej legislatívy. Škola pozostáva z dvoch budov. V hlavnej budove v rokoch 2008 - 2010 za pomoci zriaďovateľa školy Obce Družstevná pri Hornáde prebehla komplexná rekonštrukcia.

Hlavná budova je jednoposchodová. Na obidvoch podlažiach je 17 tried, kancelária riaditeľky školy a jej zástupcu, zborovňa, kancelária hospodársko-správneho úseku školy a kabinet psychológa a špeciálneho pedagóga. V roku 2023 prešla veľkou rekonštrukciou zameranou na zníženie energetickej náročnosti – výmenou okien a vykurovacích telies, zateplenie budovy, strechy a osadenie elektrovoltaických panelov na streche budovy. Máme zriadené tieto odborné učebne: odbornú učebňu pre vyučovanie technických prác, učebňu ŠPD – kuchynku, knižnicu, jazykovú učebňu vybavenú notebookmi, počítačovou učebňu, kde sú všetky počítače zosieťované. Súčasťou počítačovej techniky sú tablety, skenery, tlačiarne, dataprojektory, fotoaparáty v každej triede interaktívne tabule. Tieto učebne umožňujú plne realizovať učebné osnovy. Vybavenie kabinetov je postačujúce.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Triedy, chodby i ostatné priestory sú pravidelne udržiavané v dobrom hygienickom stave prieběžným maľovaním, rekonštrukciou podláh, lavíc, stoličiek. Pomôcky sa priebežne vymieňajú a dopĺňajú.

Škola má zrekonštruované a moderné sociálne zariadenia pre žiakov, zrekonštruované podlahy v triedach, žalúzie vo všetkých vyučovacích priestoroch. Všetky triedy boli za posledné 2 roky vymaľované. Celý školský vykurovací systém je vyregulovaný, je udržiavaná konštantná teplota počas zimného obdobia. Hlavná školská budova je vykurovaná prostredníctvom automatickej kotolne.

V priestoroch druhej budovy sa nachádza zrekonštruovaná telocvična so školskou kuchyňou a jedálňou. Na poschodí sú 4 učebne, sociálne zariadenia, kabinety a registrátorne stredisko.

V areáli školy je pekné dopravné ihrisko, ktoré v ŠKD. V roku 2019 bolo otvorené nové multifunkčné ihrisko, ktoré bude slúžiť na šport predovšetkým žiakom ZŠ, ale aj mládeži a občanom obce.

V rámci projektu „Zelená škola“ sa vybudovalo jazierko, amfiteáter, bylinná špirála, prírodná mozaika, hmatový chodník.

Celý prvý a druhý stupeň sme vybavili novými šatňovými skrinkami (okrem nultého ročníka). Vzniknutý priestor v suteréne chceme využiť na umiestnenie stolov na hranie stolného tenisu počas prestávok. Zapojením školy do projektov sme získali interaktívne tabule s vybavením a 20 tabletmi. Ďalšie interaktívnu tabuľu sme zakúpili z vlastných prostriedkov, s podporou projektu Aktívna škola. Ich využívaním modernizujeme a inovujeme vyučovanie a prácu so žiakmi. Vyučovacie proces modernizujeme aj nákupom nových učebných pomôcok, v školskej knižnici dokupovaním požadovaných knižných titulov. Od roku 2016 prebiehala rekonštrukcia telocvične a vedľajšej budovy.

Dôležitou podmienkou pre uskutočňovanie Štátneho vzdelávacieho programu je primerané priestorové vybavenie školy a materiálno-technické vybavenie učebných priestorov.

Priestorové vybavenie

a) pre manažment školy

- kancelária riaditeľa a zástupcov riaditeľa školy,
- kancelária pre ekonomický úsek,

b) pre pedagogických zamestnancov školy

- zborovňa,
- kabinety pre učiteľov (priestor pre prípravnú prácu učiteľov a odkladanie pomôcok),

c) pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- kancelárie pre prácu personálu poskytujúceho odborné služby a pomoc pedagógom/žiakom,

d) pre nepedagogických zamestnancov školy

- kancelárie pre sekretariát a nepedagogických zamestnancov,

e) hygienické priestory

- sociálne zariadenia pre žiakov a zamestnancov,
- šatne alebo iné priestory na odkladanie odevov a prezúvanie obuvi,

f) odkladacie a úložné priestory

- pre učebné pomôcky,
- didaktickú techniku,
- skladové priestory,
- archív,

g) informačno-komunikačné priestory

- knižnica/priestor pre knižnicu vybavený knižničným fondom, IKT zariadením a pripojením na Internet

h) učebné priestory (interné/externé)

- učebne (s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania),
- odborné učebne,
- špeciálne učebne pre vyučovanie jednotlivých zložiek pracovného vyučovania vybavené vhodným náradím, prístrojmi a pomôckami,
- telocvičňa,
- školské ihrisko,

i) spoločné priestory

- školská budova,
- školská jedáleň alebo výdajná školská jedáleň,
- školský dvor,
- priestory pre školský klub detí,
- priestor pre riešenie zdravotných problémov, bezpodnetová miestnosť

1.9 Škola ako životný priestor

Snažíme sa rozvíjať a upevňovať konštruktívne pracovné vzťahy založené na profesionalite, humanizme, vzájomnom pochopení a spolupráci medzi jednotlivými subjektmi – vedením školy a všetkými zamestnancami, zamestnancami navzájom, zamestnancami a žiakmi, žiakmi navzájom, školy ako celku a rodičmi i širšou verejnosťou.

Ku skvalitneniu týchto vzájomných vzťahov prispieva aj prostredie školy. Veľký dôraz kladieme na úpravu interiéru i exteriéru školy – udržiavanie a výsadba kvetov v triedach, na chodbách školy, výsadba i udržiavanie kríkovej zelene, inovácia a aktualizácia nástieniek v triedach, na chodbách minigalérie výtvarných prác žiakov, informačné tabule o živote školy, jej výsledkoch a aktivitách, diplomov zo súťaží. Vďaka školskému dvoru, ktorý budujeme ako ekoplochu môžeme realizovať pre žiakov rôzne druhy zážitkového vyučovania. Školská biozáhrada s prvkami permakultúry je veľkým pomocníkom pre vstúpanie a rozvoj tvorivosti, tolerance a ohľaduplnosti vo vzťahu k životnému prostrediu.

1.10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Nevyhnutnosťou pre realizáciu Školského vzdelávacieho programu je zabezpečenie vhodnej štruktúry pracovného režimu a odpočinku žiakov a učiteľov, vhodného režimu vyučovania s rešpektovaním hygieny učenia, zdravého prostredia učební (tried) a ostatných priestorov školy podľa platných noriem – odpovedajúce svetlo, teplo, nehučnosť, čistota, vetranie, hygienické vybavenie priestorov, primeraná veľkosť sedacieho a pracovného nábytku. Na začiatku školského roka a pred každou akciou školy, výletom, či exkurziou sú žiaci poučení o bezpečnosti a ochrane zdravia v súlade s vypracovanou Smernicou školy č. 2/2014 o organizovaní školských výletov, exkurzií, vychádzok, škôl v prírode, plaveckého a lyžiarskeho výcviku. Externe bezpečnostným technikom a pracovnou zdravotnou službou zabezpečujeme pravidelné školenia zamestnancov školy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru, vykonávame pravidelné kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia a odstraňovanie nedostatkov podľa výsledkov revízií.

V škole je zabezpečený pitný a stravovací režim. Dodržiava sa zákaz fajčenia, pitia alkoholu a používania omamných látok. V škole sú dostupné lekárničky, vybavené podľa predpisov na

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

dostupných miestach, kontakty na RZP, linku dôvery a políciu. Z hľadiska bezpečnosti sú označené predmety a priestory a je prevádzaná pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti. Priestory sú vhodne upravené pre bezpečný pohyb žiakov a ochranu pred úrazmi.

Vyučovanie sa vykonáva s ohľadom na hygienu učenia a vek žiakov. Žiakom aj učiteľom sú zaistené podmienky s dostatkom relaxácie a aktívneho pohybu. Pri vyučovacom procese dodržiavame všetky bezpečnostné predpisy. Zamestnanci školy absolvujú pravidelné školenia o BOZP a pravidelné kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia. Piaty zamestnanci majú kurz prvej pomoci, a tak môžu v prípade potreby zaistiť prvú pomoc.

Pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole a mimo školy postupujeme podľa vyhlášky č. 203/2015 Z.z. o základnej škole, ktorá mení vyhlášku č. 320/2008 Z.z. o základnej škole v znení vyhlášky 224/2011. Žiaci sú poučení o bezpečnosti a ochrane zdravia pri výchove a vzdelávaní na začiatku roka, pred hromadnými školskými akciami i pred prázdninami. V odborných učebniach sú na viditeľných miestach umiestnené pravidlá bezpečného správania a zásady pre používanie elektrických strojov a prístrojov. Pre školskú dielňu, odborné učebne, telocvičňu, školskú kuchyňu sú vypracované a na viditeľnom mieste umiestnené prevádzkové poriadky, s ktorými sú oboznámení žiaci, vyučujúci, ostatní pracovníci školy.

Škola má vypracovaný pracovnou zdravotnou službou posudok o riziku pre prácu s chemickými faktormi a pre hodnotenie zdravotných rizík pre zamestnancov školy v zmysle Zákona NR SR č. 103/2015 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Bezpečnosť a ochrana zdravia žiakov

- a) V súlade s § 148 ZP sú všetci pedagogickí pracovníci splnomocnení a povinní dbať priebežne (pred začiatkom vyučovania, v jeho priebehu, cez prestávky, po skončení vyučovania) o bezpečnosť a ochranu zdravia, sledovať správanie žiakov a primeraným spôsobom ich upozorňovať na prípadné nedostatky. Vážne priestupky voči školskému poriadku žiakov hlásiť ihneď triednemu učiteľovi alebo vedeniu školy.
- b) žiaci sa správajú v škole a na akciách organizovaných školou tak, aby neohrozili svoje zdravie ani zdravie svojich spolužiakov či iných osôb.
- c) všetci žiaci sú so zásadami bezpečnosti a ochrany zdravia v škole preukázateľne oboznámení na začiatku školského roka triednym učiteľom. V prípadoch zvýšeného ohrozenia bezpečnosti a zdravia žiaka pri niektorých činnostiach, sú žiaci oboznámení s

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

pokynmi na predchádzanie úrazom. Každý žiak je povinný dodržiavať všeobecné zásady bezpečnosti a ochrany zdravia a rešpektovať usmernenia učiteľov na predchádzanie úrazom.

- d) všetci žiaci školy sú povinní rešpektovať dozor konajúcich učiteľov školy.
- e) zo zdravotných dôvodov nie je povolené používať v škole ako prezuvky tenisky a cvičky.
- f) každý žiak je povinný mať v škole hygienické vrecúško s toaletnými potrebami.
- g) žiak ochraňuje svoje zdravie a zdravie spolužiakov. Žiaci nesmú v škole ani v areáli školy fajčiť, piť alkoholické nápoje, používať toxické látky a drogy.
- h) žiak dôsledne dodržiava hygienické zásady - dôsledne si umyje ruky po použití WC i pred každým jedlom.
- ch) triedny učiteľ je povinný na začiatku školského roka zabezpečiť pre žiakov svojej triedy vhodné veľkosti nábytku a každý vyučujúci by mal dbať na to, aby žiak dodržiaval správnu vzdialenosť pripísaní a čítaní.
- i) každý pedagóg je povinný zohľadňovať zrakové, sluchové chyby i výšku vzrastu žiaka.
- j) v prevádzkových priestoroch sa žiak správa tak, aby nezapríčiňoval zvyšovanie prašnosti a neohrozoval vlastnú bezpečnosť a bezpečnosť spolužiakov.
- k) pred začatím činnosti, pri ktorej vzniká riziko úrazu, pedagóg je preukázateľne povinný poučiť a upozorniť žiakov na ich možné nebezpečenstvo vzniku úrazu.
- l) pedagóg, ktorý poskytol prvú pred lekársku pomoc žiakovi je povinný o úraze alebo ochorení informovať rodičov žiaka.
- m) každý školský úraz treba evidovať a spísať záznam o úraze žiaka.
- n) ak úraz žiaka alebo iné zhoršenie zdravotného stavu si vyžaduje neodkladnú lekársku pomoc, škola zabezpečí pre žiaka zdravotný sprievod, ktorý podá ošetrovateľovi lekárovi informácie o vzniku a príčinách úrazu a informáciu o poskytnutej predlekárskej prvej pomoci.
- o) pri vzniku úrazu sa škola riadi Internou smernicou č.3/2014 na určenie postupov pri vzniku školských úrazov a nebezpečných udalostí vypracovanej na základe Metodického usmernenia č.4/2009-Rz 11. 2. 2009 k zavedeniu jednotného postupu škôl, školských zariadení a vysokých škôl pri vzniku registrovaného školského úrazu a pri evidencii nebezpečných udalostí.
- p) každý úraz, poranenie, či nehodu sú žiaci povinní hlásiť bez zbytočného odkladu vyučujúcemu alebo triednemu učiteľovi.
- r) všetci zamestnanci školy sú povinní pri úraze poskytnúť žiakovi prvú pomoc a zaistiť

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

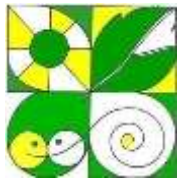
ošetrenie lekárom. Úraz ihneď hlásiť vedeniu školy a vyplniť prepísaný záznam o úraze.

- s) žiaci sú povinní zúčastňovať sa školení, poučení alebo výcvikov uskutočňovaných školou, triednym učiteľom alebo iným zamestnancom školy v záujme bezpečnosti a ochrany zdravia.
- t) o poučení na exkurzii, alebo výcviku sa vyhotoví písomný záznam. Žiaci sú povinní svoju účasť potvrdiť podpisom a následne tieto pokyny a predpisy dodržiavať v priestoroch školy a všade, kde prebieha organizovaná činnosť žiakov (kultúrne podujatia, exkurzie, lyžiarske výcvikové kurzy, plavecké kurzy, školy v prírode, účelové cvičenia, školské výlety, verejnoprospešné práce a p.)
- u) pri konaní školských podujatí škola zodpovedá za žiaka v plnom rozsahu od začiatku plánovaného podujatia až do jeho ukončenia. V prípade, že neplnoletý žiak musí z podujatia odísť pred jeho plánovaným ukončením, môže tak urobiť len na so súhlasom vedúceho podujatia a na základe písomnej žiadosti rodičov, resp. zákonných zástupcov.
- v) počas vyučovania v odborných a multimediálnych učebniach, učebniach informatiky a priestoroch pre telesnú a športovú výchovu sa žiaci riadia pokynmi vyučujúcich a prevádzkovým poriadkom príslušnej učebne, telocvične, školského ihriska, školskej dielne, učebne IKT.

Pravidlá pre zaistenie bezpečnosti

Žiakom je zakázané:

- a) prinášať, prechovávať a používať predmety (strelné zbrane, sečné a bodné predmety, nože, výbušniny, horľaviny, zábavnú pyrotechniku a pod.) ohrozujúce život a zdravie seba a iných tak v škole, ako aj na akciách školy,
- b) mobilný telefón a tablet nepoužívať počas vyučovania, ani počas prestávok na nahrávanie, hry, fotografovanie či iné účely bez súhlasu dozor konajúceho učiteľa. Dodržiavať dôsledne Smernicu č. 01/2015 riaditeľky školy o používaní mobilných telefónov a tabletov,
- c) prinášať do školy alebo na činnosti organizované školou i mimo nej a používať predmety, ktoré by mohli rozptyľovať pozornosť ostatných žiakov pri vyučovaní,
- d) manipulovať s majetkom školy bez vedomia vedenia školy, prípadne vyučujúceho, zasahovať do elektrického, vodovodného a iného zariadenia,
- e) manipulovať so zariadeniami, zabezpečujúcimi ochranu budovy a majetok školy,

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- f) vychádzať z budovy školy a opúšťať areál školy počas vyučovania bez pedagogického dozoru alebo priepustky podpísanej triednym učiteľom alebo vedením školy,
- g) zdržiavať sa počas vyučovania a po vyučovaní v šatniach, zdržiavať sa v odbornej učebni bez prítomnosti vyučujúceho,
- h) vynášať z učebni zariadenie alebo praktické pomôcky, vykláňať sa z okien, vyhadzovať rôzne predmety z okien.

Smernici č. 2/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v škole a školských zariadeniach.

Žiakom je zakázané: fajčiť v priestoroch školy, v areáli školy, školskom zariadení a pri činnostiach organizovaných školou. Prinášať do školy alebo na činnosti organizované školou alkoholické nápoje, návykové látky (drogy) a iné zdraviu škodlivé látky, požívať ich v škole alebo pri činnostiach organizovaných školou, byť pod ich vplyvom v škole alebo pri činnostiach organizovaných školou. Prechovávať návykové látky v škole, školskom zariadení, areáli školy ako aj na akciách poriadaných školou a školským zariadením. Prinášať a distribuovať (dávať, predávať) alkohol a iné návykové látky (drogy) ďalším osobám, v škole alebo pri činnostiach organizovaných školou. Žiaci sú povinní: podrobiť sa toxikologickému vyšetreniu v zdravotníckom zariadení, ak, je dôvodné podozrenie, že žiak je pod vplyvom návykovej látky v škole, školskom zariadení alebo pri činnostiach organizovaných školou. V prípade podozrenia, alebo akéhokoľvek šikanovania žiakov je povinnosť každého zamestnanca školy okamžite to hlásiť vedeniu školy a prípad následne prešetriť!

Žiak, ktorý poruší ŠP v týchto bodoch, alebo žiak, ktorý bude zvädzať iného žiaka na zneužívanie akejkoľvek návykovej látky (vrátane cigariet, alkoholu), sa zúčastní pohovoru výchovnej komisie (triedny učiteľ, člen vedenia školy, výchovný poradca, koordinátor prevencie, prípadne psychológ, zákonný zástupca) a bude nahlásený na políciu v príslušnom obvode a na sociálne oddelenie okresného úradu.

Ochrana pred sociálno-patologickými javmi

- a) Všetci pedagogickí zamestnanci, najmä výchovný poradca a koordinátor prevencie priebežne sledujú konkrétne podmienky a situáciu v škole z hľadiska výskytu sociálnopatologických javov. Uplatňujú rôzne metódy a formy umocňujúce včasné podchytenie ohrozených žiakov.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- b) Koordinátor prevencie zaisťuje spoluprácu s rodičmi v oblasti prevencie, informuje ich o preventívnom programe školy a o možnostiach odbornej pomoci.
- c) Pedagogickí zamestnanci uplatňujú etickú a právnu výchovu, výchovu k zdravému životnému štýlu a preventívnu výchovu žiakov.
- d) Pedagogickí zamestnanci sú povinní vykonávať kvalitný dozor nad žiakmi cez prestávky, pred začiatkom vyučovania i po jeho skončení, a to hlavne v priestoroch, kde by k sociálnopatologickým javom mohlo dochádzať.
- e) Realizovať besedy na ETV: Ochrana žien a ich detí vystavených násiliu, zdravotné postihnutie –dodržiavanie rovnakého zaobchádzania, všeobecná deklarácia ľudských práv. Na začiatku každého školského roka je povinnosťou každého triedneho učiteľa na prvej triednickej hodine poučiť žiakov o bezpečnosti v rámci BOZP a PO a s právami a povinnosťami školského poriadku.

Každý zamestnanec školy sa v určených intervaloch musí zúčastniť pravidelného školenia a dodržiavať pokyny a odporúčania z BOZP a PO, ktoré zabezpečuje náš externý bezpečnostný technika pracovná zdravotná služba. Na úseku práce v PO, BOZP sú ustanovení pedagogickí a správni zamestnanci školy.

Vhodná štruktúra práce a odpočinku žiakov a učiteľov počas dňa, vhodný režim vyučovania s ohľadom na vek žiakov:

- v prípravnom ročníku až štvrtom ročníku sa vyučuje v jednom slede najviac päť vyučovacích hodín, v piatom ročníku až desiatom ročníku najviac šesť vyučovacích hodín, vyučovacia hodina trvá 45 minút, poslednú vyučovaciu hodinu možno skrátiť na 40 minút,
- s prihliadnutím na osobitosti žiakov môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami.

Pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov vo výchove a vzdelávaní v škole i mimo školy postupuje škola podľa platnej legislatívy. Pri organizovaní výletov, exkurzií, školy v prírode, plaveckých a lyžiarskych výcvikov je dôležitou podmienkou informovaný súhlas zákonného zástupcu žiaka.

Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a pedagogických zamestnancov pri vzdelávaní podľa platných noriem:

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- zdravé prostredie tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie),
- priestor pre ošetrovanie úrazu a ku krátkodobému pobytu zraneného, resp. chorého žiaka,
- výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárničky vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na RZP, linku dôvery, políciu,
- zabezpečený vhodný pitný a stravovací režim,
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

1.11 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program (ŠkVP) pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je vypracovaný na základe tohto vzdelávacieho programu, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) pre primárne vzdelávanie.

ŠkVP je základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje edukácia na danej špeciálnej základnej škole. Musí byť vypracovaný v súlade s platnou legislatívou a s príslušným ŠVP. Uvádza víziu, ciele, poslanie a zameranie konkrétnej školy s ohľadom na potreby žiakov. Reflektuje tiež možnosti obce a regiónu. Konkretizuje obsah vzdelávania ako profiláciu školy v učebnom pláne s využitím všetkých voliteľných hodín.

Na vypracovaní ŠkVP by sa mali podieľať všetci pedagogickí zamestnanci školy. Školský vzdelávací program vydáva riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy a rade školy a zverejní ho na prístupnom mieste

1.12 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

Vzdelávanie je zamerané na maximálny možný rozvoj žiakov s mentálnym postihnutím po stránke psychickej, fyzickej a emocionálnej, na kompenzáciu ich nedostatkov s cieľom optimálne ich

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

pripraviť na praktický život, na schopnosť žiakov osvojiť si základy vzdelania a pokračovať vo vzdelávaní v praktickej škole.

Žiakovi so stredným stupňom mentálneho postihnutia a narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje individuálnu alebo skupinovú logopedickú terapiu školský logopéd.

Žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia môžu byť vzdelávaní

- a) v špeciálnych základných školách
- b) v špeciálnych triedach pre žiakov s mentálnym postihnutím v základnej škole alebo v domove sociálnych služieb
- c) v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii.

Pri výchove a vzdelávaní žiaka so stredným stupňom mentálneho postihnutia v školskej integrácii sa zadáva viac úloh na rozvoj kognitívnych procesov a psychomotorických zručností, ktoré sú potrebné pre ich praktický život. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa často striedajú činnosti a pracovné tempo, zaraďujú sa krátke relaxačné prestávky. Treba oceniť aj malý úspech žiaka a tak ho motivovať k učeniu. Dávať možnosť žiakovi participovať na spoločných činnostiach triedy a podľa potreby mu poskytovať účinnú individuálnu pomoc. Zohľadniť motorickú instabilitu žiaka a minimalizovať nežiaduce prejavy správania. Na zabezpečení vzdelávacích potrieb žiaka s mentálnym postihnutím počas vyučovania participuje i špeciálny pedagóg alebo asistent učiteľa.

Pri vypracúvaní individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVP) je potrebné vychádzať zo Vzdelávacieho programu pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, z jeho obsahu vzdelávania. Vo vyučovacích predmetoch hudobná výchova, výtvarná výchova, telesná a športová výchova je možné tohto žiaka vzdelávať podľa obsahu vzdelávania žiakov bežnej triedy. Ak je v týchto vyučovacích predmetoch potrebné žiakovi redukovať učivo, uvádza sa v jeho IVP. Predmet vecné učenie má žiak vtedy, keď majú žiaci bežnej triedy predmety prvouku, vlastivedu, prírodovedu.

Pri hodnotení žiaka sa postupuje podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím. Žiaka je možné hodnotiť aj slovným komentárom o dosiahnutých vzdelávacích výsledkoch bez vyjadrenia stupňov klasifikácie prospechu. V doložke vysvedčenia žiaka sa uvedie informácia, že žiak bol vzdelávaný podľa variantu B.“

1.13 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

- Dostatok času v dennom režime venovať jednotlivým zložkám tak, aby sa denne vystriedali všetky činnosti v primeranom rozsahu,
- optimálny režim výchovno-vzdelávacej činnosti v súlade s vekovými možnosťami, špeciálnymi potrebami žiakov, zohľadnením dochádzajúcich žiakov v zhode s obsahom vzdelávania a vhodnými spôsobmi učenia,
- optimálny režim života školy v súlade s potrebami žiakov a ich bezpečnosti (režim odpočinku, pohybový režim, stravovací a pitný režim, dodržiavaním hygieny, záujmová činnosť, mimoriadne situácie),
- uplatňované metódy, formy a prístupy pri vzdelávacom procese, spôsob delenia tried, zlučovanie žiakov z rôznych ročníkov podľa platnej legislatívy.

2 Charakteristika školského vzdelávacieho programu

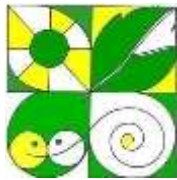
Environmentálnym zameraním školy sa snažíme v čo najväčšej miere vytvárať priestor pre organizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu v teréne, v prírode, v obci, s využitím prvkov problémového, projektového vyučovania, IKT, zážitkového vyučovania, globálnej výchovy s dôrazom na environmentálny participatívny manažment. Podporujeme vyučovanie pomocou didaktickej techniky, seminárov, diskusií, samostatných a tímových projektov, prezentácií a obhajoby výstupov, praktickej výučby.

Dôraz kladieme na samostatnosť a zodpovednosť. Nosným programom v oblasti environmentálnej výchovy je práve program Zelená škola.

Žiaci s pomocou učiteľov, rodičov aj miestnej samosprávy riešia reálne potreby svojej školy a okolia, čím pomáhajú k pozitívnej zmene. Sme presvedčení, že sa o problematike životného prostredia nestačí len učiť, ale že je zároveň nevyhnutné zmeniť naše konanie. Program motivuje k realizácii dlhodobých, praktických a vzdelávacích aktivít, ktoré majú reálny pozitívny dopad na životné prostredie školy a jej okolia, na rozvoj tvorivého a kritického myslenia. Praktická environmentálna výchova umocňuje nachádzanie súvislostí a hlbšie porozumenie. Zlepšujú sa tým medziľudské vzťahy a atmosféra.

Zelená škola pomáha rozvíjať tieto zručnosti:

- schopnosť riešiť reálne potreby svojej školy a okolia;
- spolupracovať v tíme, ale vedieť konať aj samostatne;

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- kriticky myslieť a vyjadriť svoj názor;
- byť tvoriví, aktívni a zvedaví;
- prijať zodpovednosť za svoje činy a rozhodnutia.

Učiteľ je v programe vnímaný ako sprievodca, ktorý pomáha viesť školu cestou zmeny. Mnohým učiteľom umocňuje zapojenie školy v programe plniť si sny o zmysluplných aktivitách, rozvíjať sám seba a vnášať nové pohľady na životné prostredie a spoločnosť.

Všetkým žiakom umožňujeme získať dostatočné všeobecné vedomosti a zručnosti vo všetkých predmetoch.

Medzi silné stránky školy patrí bohatá ponuka a realizácia mimoškolskej činnosti, prezentácia školy na verejnosti na vystúpeniach, súťažiach a olympiádach, výborné priestorové a materiálno-technické podmienky. Efektivitu vyučovania zvyšujeme využívaním modernej výpočtovej techniky vo výchovno-vzdelávacom procese, vytváraním podmienok na rozvoj počítačovej gramotnosti učiteľov a žiakov. Ponúkame viac vzdelávacích aktivít mimo vyučovania, zvyšujeme počet kultúrnych a športových aktivít školy, výchovno-vzdelávací proces obohacujeme o prvky regionálnej výchovy a spoznávanie ľudových tradícií.

Čitateľskú gramotnosť žiakov a vzťah ku knihám vytvárame navštevovaním školskej knižnice, besedami so spisovateľmi, ale i zapájaním sa do projektu: Záložka do knihy spája školy. Formujeme vzťah žiakov ku knihe čitateľským maratónom i v rámci časopisu Kométa. Úroveň výchovno-vzdelávacej činnosti zvyšujeme návštevou výchovných koncertov i divadelných predstavení a výletov. Aktivity, ktoré počas celého roka uskutočňujeme, prezentujeme prostredníctvom školského časopisu a školskej webovej stránky. Neustále sa snažíme o zvyšovanie jazykovej kultúry na všetkých vyučovacích hodinách. Všetky úlohy sú zvlášť rozpracované koordinátorom ČG.

Finančná gramotnosť žiakov je súčasťou gramotnosti je kompetencia, ktorá je zároveň plánom, ako naplniť seberealizáciu človeka v bežnom živote. Rozvoj kľúčových kompetencií sa stal bežnou súčasťou školských vzdelávacích programov. Zákon č. 245/2008 Z. z. § 2) písm. t) v časti definovania pojmov uvádza: „Kompetenciou sa rozumie preukázaná schopnosť využívať vedomosti, zručnosti, postoje, hodnotovú orientáciu a iné spôsobilosti na predvedenie a vykonávanie funkcií podľa daných štandardov v práci, pri štúdiu, v osobnom a odbornom rozvoji jedinca a pri jeho aktívnom zapojení sa do spoločnosti, v budúcom uplatnení sa v pracovnom a mimopracovnom živote a pre jeho ďalšie vzdelávanie.“

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Rozvoj kľúčových kompetencií sa stal rovnako bežnou súčasťou školských vzdelávacích programov. Je otázne, do akej miery poskytovaná výchova a vzdelávanie napĺňa očakávania samotných detí a žiakov, ich rodičov, ale aj očakávania spoločností či firiem. Ukazuje sa, že mnohokrát volajú po takých zručnostiach absolventov škôl, ktoré sa v prostredí povinnej školskej dochádzky a stredoškolského vzdelávania dostávajú do úzadia z rôznych dôvodov. Medzi takéto kompetencie patrí aj funkčná gramotnosť, ktorej súčasťou je finančná gramotnosť ako základ pre spokojné fungovanie jednotlivca v spoločnosti aj v rodine.

Finančná gramotnosť z laického pohľadu predstavuje v preklade financie ako peniaze a gramotnosť ako vzdelanie, takže slovnému spojeniu finančná gramotnosť môžeme rozumieť ako peňažnému vzdelaniu. V prvom rade však finančná gramotnosť v sebe zahŕňa súbor každodenných situácií v bežnom živote prepojených na čitateľskú gramotnosť.

Predkladaný učebný text obsahuje návrhy aktivít s tematikou funkčnej (ďalej len „FuG“) a finančnej gramotnosti (ďalej len „FiG“) pre deti a žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia (ďalej len „SMP“), ktoré boli prispôsobené ako materiály na individuálnu a skupinovú prácu vo výchovno-vzdelávacom procese na prvom stupni základnej školy. Obsahom textu chceme čitateľa v stručnosti oboznámiť s problematikou funkčnej a finančnej gramotnosti, zároveň ponúkame návrhy učebných aktivít vhodných na rozvoj spôsobilostí FuG a FiG žiakov vo výučbe.

Poslanie školy:

Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením a následné začlenenie sa do spoločnosti po ukončení stredného vzdelávania

Vízia školy:

Pripravovať našich žiakov tak, aby získali potrebné vedomosti a zručnosti pre svoj osobnostný rozvoj a začlenenie sa do spoločnosti v čo najväčšej možnej miere.

Dlhodobý cieľ:

Podporiť výchovu a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením k získavaniu teoretických a praktických zručností pre ich ďalšie uplatnenie sa v spoločnosti.

2.1 Ciele výchovy a vzdelávania

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná.

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je

- rozvíjať kognitívne a psychomotorické procesy, všestrannú komunikáciu,
- rozvíjať individuálne schopnosti a predpoklady mentálne postihnutých žiakov tak, aby si osvojili vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré dokážu využiť v osobnom živote,
- zamerať sa na pripravenosť v praktickom živote s možnosťou prirodzenej integrácie do spoločnosti a stali sa jej prirodzenou súčasťou,
- podnecovať žiakov k mysleniu na podklade názoru a k riešeniu problémov,
- učiť žiakov chrániť si svoje zdravie a zdravie iných.

Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
- rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážené rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,

- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

Podporujeme činnosti vedúce k environmentálnemu správaniu sa v medziach platných environmentálnych právnych predpisov,

- prevencii pred znečisťovaním a poškodzovaním životného prostredia, udržateľnej spotrebe zdrojov,
- environmentálnej výchove a vzdelávaniu žiakov, pracovníkov školy, spolupráci s miestnou komunitou a okolitým svetom
- vytváraniu pozitívnej sociálnej klímy, bez prejavov šikanovania, rasizmu, nedodržiavania práv či iných sociálno - patologických javov.

Nosným projektom našej školy je projekt „ZELENÁ ŠKOLA“, ktorého hlavnou náplňou je: plniť úlohy stanovené Akčným plánom Zelenej školy v oblastiach“

- výchovno - vzdelávací proces,
- voda,
- odpad
- energia
- doprava
- ovzdušie
- zeleň
- ochrana prírody
- humánny prístup k zvieratám
- používanie ekologických materiálov a produktov

Vychovať absolventa takéhoto profilu chceme realizovať prostredníctvom nasledovných cieľov školy:

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- poskytovať všetkým žiakom dostatok podnetov v rámci základného vzdelania k rozvoju všetkých ich kľúčových kompetencií novými modernými metódami a formami
- vzbudzovať u žiakov záujem samostatne a zodpovedne poznávať, prežívať a tvoriť v prostredí školy i mimo nej
- podporovať rozvoj zdravého životného štýlu a pohybových schopností žiakov v školských i mimoškolských aktivitách
- vštepovať žiakom toleranciu a humánne myslenie, úctu k tradíciám a národnému i celosvetovému dedičstvu
- individuálnym prístupom zlepšovať vzdelávanie a výchovu žiakov s poruchami učenia a správania
- rozvíjať komunikačné zručnosti žiakov:
 - v materinskom jazyku
 - v informačných a komunikačných technológiách
 - v sociálnych vzťahoch.

Environmentálna výchova

Environmentálna výchova vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahom človeka k životnému prostrediu. Ide o rozvíjanie a najmä pochopenie nevyhnutného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti, ktorý umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi človekom a prostredím, kde sú vzájomne prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne.

Na realizácii prierezovej témy sa podieľajú viaceré vzdelávacie oblasti (učebné predmety). Vzájomným prepojením, rozšírením, upevňovaním a systematizáciou vedomostí, špeciálnych návykov a zručností upozorňujeme žiakov na súvislosti medzi poznatkami, ktoré si už osvojili na pochopenie problematiky zo širšieho pohľadu. Len tak dokážu skutočne pochopiť globálne problémy. Pochopenie je základnou podmienkou aktívneho prístupu žiakov k efektívnej ochrane a udržateľnému stavu životného prostredia.

Prierezové témy sú dôležitým prvkom vo vzdelávaní a podieľajú sa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie. Učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť konanie ľudí vo vzťahu k životnému

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

prostrediu. V maximálnej miere využíva priame pozorovanie žiakov okolitého prostredia, ktoré výrazne ovplyvňuje emocionálnu stránku osobnosti jedinca.

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda zdôrazňuje pochopenie objektívnej platnosti základných prírodných zákonitostí, dynamických súvislostí od ekosystémov po biosféru ako celku, postavenie človeka v prírode a komplexnú funkciu ekosystémov vo vzťahu k ľudskej spoločnosti.

Vzdelávacie oblasti Človek a hodnoty sa zameriavajú na súvislosti medzi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálnymi prístupmi k riešeniu problematiky a poukazujú na ďalšie princípy udržateľnosti rozvoja (medziľudské vzťahy, spolupráca v rozmanitosti, odstraňovanie chudoby, chorôb, znižovanie rozdielov medzi ľuďmi, zaistenie dôstojného života ľudí.).

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb rieši problematiku vplyvu prostredia na vlastné zdravie a na zdravie iných. V súvislosti s problémami súčasného sveta poukazuje aj na dôležitosť starostlivosti o životné prostredie pri organizovaní masových športových podujatí.

Dôležitú úlohu v prierezovej téme zastupujú informačno-komunikačné technológie, ktoré umožňujú využívať aktuálne údaje o stave životného prostredia a možnosť simulovať určité udalosti. Komunikačné technológie podnecujú záujem o spôsoby riešenia ekologických problémov, umožňujú nadväzovať kontakty v tejto oblasti a vymieňať si informácie v rámci republiky, krajín EÚ a sveta. Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra poskytuje mnoho príležitostí na zamyslenie sa nad vzťahom človeka a životného prostredia, na uvedomenie si prírodného a sociálneho prostredia ako zdroja inšpirácie pre vytváranie kultúrnych a umeleckých hodnôt a na vnímanie estetických kvalít životného prostredia.

Čitateľská gramotnosť

Na ceste za poznaním *v dobe zaplavenej novými poznatkami a informáciami* je dôležité, ako si s nimi žiak dokáže poradiť a využiť ich. Škola má pomôcť žiakovi, aby bol na to pripravený, preto je dôležité, v akej kvalite sa u žiaka rozvíja schopnosť spracovať informácie z textu. Prostredníctvom tejto schopnosti sa žiak učí novým vedomostiam a ich aplikácii v riešení rôznych úloh, situácií, problémov. Cieľom je **dosiahnuť základnú (bázovú) gramotnosť**.

Podľa tohto modelu ide o schopnosť žiaka čítať a porozumieť významu prečítaného textu. Informácie sa ukladajú do pamäti a podľa potreby sa viac alebo menej modifikovane reprodukovujú. Výkon sa posudzuje podľa rýchlosti čítania, chybovosti, plynulosti a porozumeniu textu. Ďalšia práca s textom spočíva v spracovaní informácií z prečítaného. Zvyčajne sa tento

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

proces chápe ako výber dôležitých údajov, myšlienok a poznatkov. Komplexnejšie ho vymedzuje model **funkčnej gramotnosti**.

Spracovanie informácií realizuje týmito procesmi (činnosťami):

- identifikovanie hierarchie informácií v texte,
- odlišovanie dôležitých informácií od marginálnych,
- hľadanie vzťahov medzi hlavnou myšlienkou a podpornými informáciami,
- komprimovanie (stláčanie) textu,
- vyvodenie záverov z textu,
- extrahovanie explicitných (priamo vyjadrených) a implicitných informácií (čítanie medzi riadkami),
- hodnotenie využitia, užitočnosti, novosti, spoľahlivosti a pravdivosti informácií a kritická reflexia. Je potrebné rozvíjať čitateľskú gramotnosť metódou práce s textom, so súvislým a nesúvislým textom, vrátane využívania informačno – komunikačných technológií. Dobré čitateľské zručnosti vytvárajú predpoklad pre zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov, preto by mali v rámci školského vzdelávania patriť medzi kľúčové oblasti. Čitateľská gramotnosť je schopnosť porozumieť a používať také písomné jazykové formy, ktoré: vyžaduje spoločnosť a majú hodnotu pre jednotlivca. Cieľom je nárast záujmu žiakov o čítanie, ich stimulácia k tvorivosti, k rozvoju prezentačných zručností, podnecovanie k vlastnej tvorbe. Vždy v každom projekte čítanie a diskusia k prečítanému, formulácia hlavných myšlienok, tvorba vhodného nápisu, interpretácia textu, prezentácia vlastného názoru, využitie poznatkov.

Čitateľská gramotnosť sa využíva a súčasne aj zdokonaľuje vo vzdelávacej oblasti **Jazyka a komunikácia a Človek a príroda**, ktorej cieľom je rozvíjať poznanie dieťaťa v oblasti spoznávania prírodného prostredia a javov s ním súvisiacich tak, aby bolo schopné samostatne sa orientovať v informáciách a vedieť ich spracovávať objektívne do takej miery, do akej mu to povoľuje jeho kognitívna úroveň. Vyučovanie v predmete **vecné učenie** má deti viesť aj k rozvoju schopnosti získavať informácie o prírode pozorovaním, skúmaním a hľadaním v rôznych informačných zdrojoch. Výučba **vecného učenia** je zameraná na zážitkové poznávanie oblastí Slovenska. Pre žiakov je pri tom dôležité orientovať sa na mape, vedieť čítať mapu s porozumením a rozprávať o obrázkoch, fotografiách, porovnávať jednotlivé oblasti s krajom, v ktorom žiak žije. Jej hlavným cieľom je podporovať chuť učiť sa, získavať zaujímavé informácie, triediť ich, využívať v kontextových situáciách. Čitateľská gramotnosť sa rozvíja aj vo vzdelávacej oblasti

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Matematika a práca s informáciami, Človek a hodnoty – všade tam, kde je text ponúknutý ako zdroj poznatkov na učenie sa žiaka. Schopnosť žiakov pracovať s informáciami, jeden z cieľov výchovy a vzdelávania, *sa postupne stáva nielen prostriedkom učenia sa v škole*, ale aj poznávania mimo školy a naplnenia osobných záujmov a potrieb žiaka. Úspešnosť žiaka v sebarealizácii je preto podmienená do značnej miery úrovňou tejto schopnosti, ktorú by mal mať v súčasnosti čitateľsky gramotný človek. Úlohou školy je rozpracovať východiská štátneho vzdelávacieho programu podľa potrieb žiakov, ktorí sa v nej vzdelávajú.

Rozvíjať čitateľskú gramotnosť metódou práce s textom, so súvislým a nesúvislým textom v rámci marec mesiac knihy. Čítanie a čitateľská gramotnosť tvoria nevyhnutný predpoklad na rozvíjanie kľúčových kompetencií, predovšetkým kompetencie k učeniu sa, a čoraz viac sa využívajú ako nástroj na dosiahnutie ďalších cieľov v pracovnom i osobnom živote. Čitateľská gramotnosť je schopnosť porozumieť a používať napísané pre vlastné ciele a na ďalšie vzdelávanie. Čítanie aj napriek prieniku moderných informačných technológií ostáva základnou stratégiou nadobúdania vedomostí, odborných znalostí, rozširovania a prehĺbovania poznatkovej bázy človeka, ale aj získavania rozličných praktických profesijných zručností. Dobré čitateľské zručnosti vytvárajú predpoklad pre zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov, preto by mali v rámci školského vzdelávania patriť medzi kľúčové oblasti. Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti možno teda považovať za najpodstatnejšiu súčasť moderného vzdelávania.

Čitateľská gramotnosť je schopnosť porozumieť a používať také písomné jazykové formy, ktoré: vyžaduje spoločnosť, ktoré majú hodnotu pre jednotlivca.

Poznáme tri aspekty čitateľskej gramotnosti:

1. **procesy porozumenia:** vyhľadávanie určitých informácií, vyvodzovanie záverov, interpretovanie a integrovanie myšlienok a informácií, hodnotenie obsahu, jazyka a textových prvkov
2. **ciele čítania:** čítanie pre literárny zážitok /fiktívny hrdina, udalosť, prostredie/, čítanie pre získavanie a využívanie informácií. /aspekty reálneho sveta/.
3. **čitateľské zvyklosti a postoje:** /podporujú celoživotné vzdelávanie/

Čitateľské kompetencie zahŕňajú: techniku čítania, schopnosť a proces pochopenia textu, schopnosť identifikovať informácie v texte, hodnotiť prečítané, zapamätať si myšlienky textu,

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

reprodukovat' text, dedukovat' na základe textu, utvorit' si úsudok, schopnosť logicky spájať súvislosti, vyvodit' hlavné myšlienky, poučenia, závery, schopnosť konštruovať myšlienky nad rámec textu a spájať ich v kontexte s predošlými poznatkami a vedomosťami.

Čítanie teda zahŕňa nielen zvládnutie techniky čítania, ale aj intelektuálne spracovanie informácií a ich praktické uplatnenie, využitie v každodennom živote. Rozvoj čitateľskej gramotnosti /aktivity/: hlasné čítanie, tiché čítanie, vzájomné čítanie /v dvojiciach, v skupine/, odpovede na otázky k textu, tvorba otázok k textu /ak vie o čom čítal, vie vytvárať otázky/, rozprávať jeden druhému o prečítanom, napísať krátku vlastnú reakciu, dramatizácia. Nárast záujmu žiakov o čítanie, ich stimulácia k tvorivosti, k rozvoju prezentačných zručností, podnecovanie k vlastnej tvorbe. Vždy v každom projekte čítanie a diskusia k prečítanému, formulácia hlavných myšlienok, tvorba vhodného nápisu, interpretácia textu, prezentácia vlastného názoru, využitie poznatkov.

Potrebné kroky (zmeny) v koncepcii vzdelávania

Doplnenie ŠkVP, v intenciách jednotlivých úrovní čitateľskej gramotnosti a s dôrazom na efektívny rozvoj pred čitateľskej gramotnosti. Inovovať pedagogické dokumenty, metodické materiály a učebnice . Odporúčať riaditeľom základných škôl a stredných škôl, aby aktivity zamerané na podporu čítania žiakov zapracovali do školských vzdelávacích programov. Stratégia na podporu čítania žiakov v školách , ktorej súčasťou by bolo aj aktívne využívanie školských knižníc (čitateľského kútika) ako súčasťi školských vzdelávacích programov. Vývoj a realizáciu verejne dostupných programov vo formálnom či neformálnom vzdelávaní na zvyšovanie čitateľskej gramotnosti, ktoré sa realizujú tak na národnej, ako aj na lokálnej úrovni s cieľom osloviť rozličné cieľové skupiny.

Podpora implementovania čitateľskej stratégie v procese vzdelávania na všetkých úrovniach v pedagogickej dokumentácii, nástrojoch monitorovania, kontroly a hodnotenia.

Zabezpečenie kontinuálneho a systematického o prepojenia predčitateľskej gramotnosti s čitateľskou gramotnosťou; v rozvíjaní čitateľskej gramotnosti je potrebné akcentovať systematické postupovanie podľa jednotlivých úrovní gramotnosti medzinárodnej štúdie PISA.

Explicitne zafinovať hlavný cieľ čítania - čítanie s porozumením.

Nastaviť požiadavky v pedagogických dokumentoch tak, aby bolo možné do vyučovania v rámci predmetu slovenský jazyk a literatúra implementovať jednu hodinu čítania týždenne podľa vlastného výberu.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Potrebné kroky vo vzťahu k učiteľovi

- Čitateľskú gramotnosť realizovať vo všetkých vzdelávacích oblastiach.
- Vyučovacie hodiny, ktoré sú zamerané na osvojenie si správnych stratégií pri čítaní s porozumením a na vyhľadávanie informácií v súvislosti s edukačným obsahom, realizovať v spolupráci so školskou knižničkou v priestoroch školskej knižnice.
- Zabezpečiť vzdelávanie učiteľov pre potreby nového systému hodnotenia žiackych výkonov.
- Zabezpečovať permanentné odborné vzdelávanie pracovníkov v programoch z oblasti vývoja gramotnosti s ohľadom na posledné výsledky v teórii a praxi (úspešné príklady).
- Pripravovať pracovníkov na uskutočňovanie neformálneho vzdelávacieho procesu.
- Prístupovať k učiteľom ako k partnerom.
- Jasne definovať ciele smerom k učiteľovi.

Čo treba podporiť

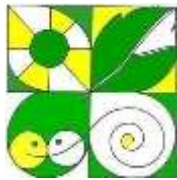
Doplnenie učebníc, učebných zdrojov, textov, metodík a podporných materiálov v súvislosti s úlohami zameranými na rozvoj čitateľskej gramotnosti v printovej a aj všeobecne prístupnej digitálnej podobe.

Podpora dobudovania knižnice, informačných fondov a kabinetných zbierok tak, aby mohli v zmysle *Koncepcie celoživotného vzdelávania v Slovenskej republike* plniť úlohy kultúrnych a informačných centier celoživotného vzdelávania.

Podpora celoživotného vzdelávania a skvalitnenie systému riadenia ľudských zdrojov pre oblasť rozvoja čitateľskej gramotnosti. Vytváranie kvalitných učebných materiálov a pomôcok na hodnotenie dosiahnutej úrovne gramotnosti.

Zriaďovateľom školských knižníc sa odporúča, aby pri dostatočnom objeme finančných prostriedkov zo zdrojov zriaďovateľa školy zvýhodnili činnosť školskej knižnice a zvlášť školského knihovníka ako vykonávateľa odborných knižničných činností a organizátora kultúrnych podujatí a výchovno-vzdelávacích podujatí.

Vyčleniť každý rok finančné prostriedky pre školy na obnovu knižničných fondov v školských knižniciach, ktoré sú zriadené v súlade s platnou legislatívou, a doplnenie informačných zdrojov v kabinetných zbierkach škôl, ktoré nemajú zriadené školské knižnice. ŠPÚ musí aktualizovať

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

ŠVP z aspektu úrovni ČG vo všetkých vzdelávacích oblastiach a vypracovať štandardy pre jednotlivé úrovne gramotnosti.

Školský rok 2023/2024

1. **Školský rok 2023/2024** - pokračovanie *roka čitateľskej gramotnosti*, vyzdvihnúť skutočnosť, že ide o rok začiatku realizácie národnej stratégie.
2. Zadefinovať v ŠVP nad predmetový charakter rozvoja čitateľskej gramotnosti a zdôrazniť v ňom participáciu všetkých učiteľov na jej rozvíjaní.
Zodp.: všetci pedagogickí pracovníci
3. Vytvoriť v školách podmienky pre pozíciu „koordinátora pre rozvoj čitateľskej gramotnosti“, ktorý bude koordinovať opatrenia na rozvoj čitateľskej gramotnosti na škole.
Zodp.: riaditeľka školy
4. Pripraviť plán aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti a zakotviť ho do pedagogickej dokumentácie školy, vrátane kontroly a evalvácie.
Zodp.: riaditeľka školy, ZRŠ, koordinátor čitateľskej gramotnosti
5. Vypracovať školský vzdelávací program, ktorý by reprezentoval ideálny stav.
Zodp.: riaditeľka školy, ZRŠ
6. Identifikovať problematické úlohy v rámci medzinárodných meraní, s ktorými mali naši žiaci problém. Zistiť možnosti ich využitia pri tvorbe metodických materiálov a v ďalšom vzdelávaní.

Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti tvorí v zmysle „Národnej stratégie zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania čitateľskej gramotnosti“ jeden z hlavných cieľov celého vzdelávacieho procesu v Slovenskej republike.

Žiaci by si mali čitateľské zručnosti a návyky využívať už v raných fázach vzdelávania tak, aby ich mali na konci základnej školy dobre zvládnuté a zvyky pevne zakorenené. Na ďalších stupňoch vzdelávania je úlohou pedagógov oboje upevňovať, podporovať a súčasne rozvíjať niektoré zložitejšie prvky čitateľských zručností, ktoré si vyžadujú rozvinuté abstraktné myslenie.

Východiská k rozvoju ČG v podmienkach ZŠ, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde
Čitateľská gramotnosť je univerzálna technika, ktorá robí žiaka schopným nielen prečítať slová, vety a celé texty, ale aj pochopiť prečítané a ďalej s obsahom a získanými informáciami pracovať. Pri takomto chápaní problematiky čitateľskej gramotnosti nie je až tak veľmi dôležitá ani rýchlosť, ani plynulosť čítania, ale podstatné je porozumenie textu a používanie informácií

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

z neho. Súčasťou čitateľskej gramotnosti sú čitateľské schopnosti a zručnosti, čitateľské návyky, záujmy, postoje, motivácia k čítaniu a vedomosti žiaka.

V záujme rozvoja čitateľskej gramotnosti v podmienkach našej školy sa sústreďíme na:

1. Podporu vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti rozvíjania čitateľskej gramotnosti detí a žiakov. Zoznam poskytovateľov akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania pre oblasť čitateľskej gramotnosti je zverejnený na <http://www.minedu.sk/akreditacie-v-rezorte-skolstva/>.
2. Formovanie kladného vzťahu detí a žiakov ku knihe a literatúre, organizovanie súťaží v čitateľskej zručnostiach a popoludňajšie čitateľské aktivity v školských kluboch detí.
3. Aktivity na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti, zvyšovanie jazykovej kultúry žiakov na všetkých vyučovacích hodinách (t. j. nielen na vyučovacej hodine slovenského jazyka a literatúry).
4. Využívanie možností vzdelávania celého pedagogického zboru z ponuky vzdelávacích aktivít MPC v oblasti cieleného rozvíjania čitateľskej gramotnosti, resp. vzdelávania pre riadiacich
5. Zamestnancov škôl s obsahovým zameraním na tvorbu vlastnej stratégie rozvoja čitateľskej gramotnosti.
6. Preštudovanie zborníka príspevkov „Vedenie školy ako koordinátor rozvoja čitateľskej gramotnosti“, ktorý obsahuje 16 podrobne spracovaných príspevkov. Zborník je v plnom znení dostupný na webovom sídle MPC <http://www.mpcedu.sk/aktuality/zbornik-prispevkov-z-medzinarodnej-odbornodidactickej-konferencie>.
7. Sledovanie informácií a materiálov na podporu zvyšovania úrovne čitateľskej gramotnosti a kultúry čítania, ktoré Metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice zverejňuje na svojom webovom sídle www.spgk.sk.
8. Podporu voľnočasové aktivity detí a žiakov zamerané na jazykovú kultúru (recitačné a literárne súťaže, školské prezentácie tvorivosti).
9. Využívanie uvoľnených úloh PISA a metodických príručiek na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti na www.statpedu.sk v rámci všetkých predmetov v základných školách.

Komunikačnú spôsobilosť a čitateľskú gramotnosť žiakov rozvíjame vo všetkých všeobecno-vzdelávacích predmetoch.

V pláne práce školy sú zahrnuté plánované aktivity na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti.

Metodické orgány vo svojich plánoch majú zapracované opatrenia na zlepšenie čítania a chápania

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

s porozumením a majú naplánované aktivity na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti vo vyučovacom i mimovyučovacom čase.

Vzhľadom na nižší počet žiakov v triedach využívame diferencované úlohy a činnosti, vedieme žiakov k čítaniu s porozumením, chápaniu a vysvetľovaniu obsahu zameraného na rozvíjanie komunikačných zručností žiakov.

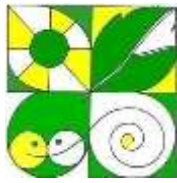
Do vyučovacieho procesu častejšie zaraďujeme prácu vo dvojiciach, v skupinách a využívanie diferenciáciu úloh pre žiakov podľa ich schopností.

Celoškolské aktivity a smerovania

Na dosiahnutie lepších výsledkov žiakov v oblasti čitateľskej gramotnosti uskutočňujeme najmä nasledovné aktivity:

- účasť na ďalšom vzdelávaní pedagógov organizovaných metodicko-pedagogickým centrom
- interné vzdelávanie pedagógov v jednotlivých metodických orgánoch a individuálne štúdium
- odovzdávanie získaných poznatkov na zasadnutiach metodických orgánov (dané vzdelávanie sa pozitívne prejavuje v zavádzaní nových foriem a metód práce, pri výbere textov, pri overovaní čítania s porozumením, pri rozvoji kritického myslenia a komunikačných zručností žiakov)
- otvorené hodiny orientované na metódy rozvoja čitateľskej gramotnosti
- používanie pracovných zošitov zameraných na rozvoj matematickej a čitateľskej gramotnosti
- využívanie školskej knižnice ako centra rozvoja čitateľských zručností
- žiaci sa učia hľadať rozličné informácie z rôznych zdrojov, ktoré využívajú v projektových a skupinových prácach
- pravidelné dopĺňanie knižničných jednotiek a výukových programov.

V priebehu školského roka sú pripravené rôzne zaujímavé akcie spojené s čítaním, návštevou knižnice, avšak mnohé z našich aktivít sa premietajú aj do každodennej činnosti v škole.

P.č	Aktivita/akcia	Zodpovedný	Termín
1.	Marec - mesiac knihy – aktivity prebehnú vo vyučovacom i mimovyučovacom čase - Týždeň hlasného čítania, Kvíz o knihe, čitateľský maratón, výstava kníh spojená s predajom.	vyučujúci SJL	marec 2024
2.	Ročníkové práce (projekty) - výchovno-vzdelávacím cieľom je rozvíjanie zručností žiakov: štúdium literatúry, samostatnosť, samoštúdium, klasifikácia (triedenie javov), analýza a syntéza, abstrakcia (výber podstatných javov), aplikácia, zovšeobecnenie,	TU, vyučujúcu	priebežne
3.	Záznamy o prečítaných knihách - žiaci druhého stupňa majú za úlohu prečítať knihy počas školského roka. Projekty budú reprezentované na nástenke Kniha, ktorú odporúčam.		priebežne

Zdravý životný štýl

V súlade s Európskym politickým rámcom Zdravie 2022 škola venuje pozornosť výchove k zdraviu v zmysle holistického prístupu k zdraviu a zdravému životnému štýlu.

Na škole pôsobí koordinátor prevencie obezity a je vypracovaný plán prevencie obezity.

Plán prevencie obezity

Prevencia obezity je jednou z najväčších výziev verejného zdravotníctva v 21. storočí. V posledných dvadsiatich rokoch sa rozšírenie obezity strojnásobilo a počet tých, ktorí sú postihnutí, kontinuálne narastá do alarmujúcich rozmerov, najmä u detí.

Obezitou (BMI viac ako 30) je postihnutých viac ako tretina dospelaj populácie. Takmer 400 miliónov dospelých trpí nad hmotnosťou a 130 miliónov je obéznych. Detská obezita predstavuje akútnu zdravotnú krízu. Nárast obezity spôsobuje narastanie všetkých výdavkov na zdravotníctvo

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

a čo je horšie, podieľa sa na predčasnom úmrtí. Z tohto dôvodu je veľmi potrebné uskutočňovať také činnosti, ktoré povedú ku kontrole epidémie obezity.

Národné stratégie a programy zabezpečujú a vytvárajú príležitosti pre zlepšenie fyzickej aktivity a podporujú dostupnosť a prístup k zdraviu prospešným potravinám. Slovenská republika sa snaží znížiť negatívne vplyvy životného štýlu a najmä výživy prostredníctvom „Programu ozdravenia výživy obyvateľov Slovenskej republiky“.

Najvýznamnejším dôvodom pre prípravu a aplikáciu tohto programu je skutočnosť, že existuje dlhodobá energetická nadmernosť vo výžive a jej nevyváženosť v zastúpení živín a ochranných faktorov u nášho obyvateľstva, ktorá vytvára rizikové podmienky z hľadiska výskytu chorôb neinfekčnej povahy, najmä kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, obezity a cukrovky. Správna výživa je základným predpokladom zdravého vývoja človeka a hlavnou podmienkou prevencie a liečby týchto tzv. civilizačných ochorení, ktoré postihujú veľké skupiny obyvateľstva. Bez zlepšenia výživovej politiky nemožno perspektívne zlepšiť zdravotný stav nášho obyvateľstva. Zlepšenie súčasnej nepriaznivej spotreby potravín je možné zabezpečiť právnym usmerňovaním potravinárskej výroby v množstve a kvalite výrobkov, distribúciou vhodných potravín vrátane potravín z dovozu, informovanosťou a usmerňovaním žiakov o zásadách správnej výživy, cenovou politikou príslušných orgánov štátnej správy, zmenou postoja našich žiakov k vlastnému zdraviu.

Hlavným cieľom programu je zlepšiť zdravotný stav žiakov a dosiahnuť prevenciu rozšírenosti tzv. civilizačných ochorení, medzi ktoré obezita bezpochyby patrí. Je potrebné už v školách a v školských zariadeniach dôsledne uplatňovať novú koncepciu programu prevencie obezity:

- uplatnenie zásad zdravej výživy,
- výchova k správnej orientovanej výžive,
- zmena stravovacích návykov,
- rozvoj spoločného stravovania školskej mládeže,
- zmena postoja k vlastnému zdraviu,
- rozvoj pohybových aktivít.

Zdravotné dopady obezity

Obezita je spolu s fajčením jedným z najrizikovejších faktorov ohrozujúcich zdravie, ktorým sa dá predchádzať. Obezita je spojená so zvýšenou mortalitou, so zníženým pocitom telesnej a duševnej pohody a so sociálnou izoláciou. Najčastejšie ochorenia sú kardiovaskulárne

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

ochorenia, metabolické ochorenia, niektoré onkologické ochorenia, niektoré gynekologické ochorenia niektoré choroby kĺbov, kostrového a svalového systému (degeneratívne ochorenia kĺbov a chrbtice, hlavne gonartróza a coxartróza), niektoré kožné ochorenia (exémy, mykózy, celulitída), niektoré psychosociálne poruchy (nízke sebavedomie, sebaobviňovanie, poruchy motivácie, depresia, úzkosť, poruchy príjmu potravy ako kompulzívne prejedanie, bulímia, anorexia).

Cieľové skupiny

Problém obezity je rovnako ako väčšina ochorení či porúch zdravia, ktoré sa vyskytujú hromadne, celospoločenským problémom najmä vtedy, ak príčiny týchto stavov priamo či nepriamo súvisia so sociálnym statusom a ekonomickou výkonnosťou danej spoločnosti. Cieľovú skupinu tvorí veľmi významná časť populácie, ktorou sú deti a mládež. U tejto cieľovej skupiny je možné dosiahnuť želanú zmenu spôsobu života a eliminovať tak vznik ochorení súvisiacich s obezitou v budúcnosti.

Cieľovou skupinou tohto programu sú deti a mládež do 15 rokov s nadhmotnosťou alebo s vysokým rizikom rozvoja nadhmotnosti a jej komplikácií, so zámerom zníženia telesnej hmotnosti a jej stabilizácie, deti a mládež do 15 rokov s normálnou hmotnosťou, so zámerom podpory zdravia a prevencie rozvoja nadhmotnosti/obezity.

Ciele školského programu prevencie obezity:

Podporovať fyzickú aktivitu žiakov, ich zdravých životných návykov a vytvárať zdravé prostredie školy.

- športová olympiáda realizovaná každý druhý rok Zaradenie tematických dní:
Deň záchrany života – mobilný odber krvi spojený s ukázkami prvej pomoci v spolupráci s Červeným krížom
- Školské súťaže – vianočný turnaj vo futbale, vo vybíjanej
- Svetový deň mlieka
- Svetový deň výživy
- Svetový deň zdravia
- Jesenné a jarné slávnosti
- Jablkový deň
- Okružný beh „Mama, oco nefajčí“

- Deň vody

Výživa

Opatrenia pre oblasť výživy vychádzajú z programu ozdravenia výživy a sú zamerané na:

- zníženie príjmu energie zo všetkých tukov,
- obmedzenie spotreby živočíšnych tukov, najmä mäsa a mäsových výrobkov,
- obmedzenie spotreby tučných mliečnych výrobkov,
- zvýšenie spotreby rýb, kyslomliečnych výrobkov s nízkym obsahom tuku,
- zníženie príjmu energie z voľných cukrov,
- zvýšenie spotreby zeleniny a ovocia v čerstvom prírodnom stave,
- zvýšenie spotreby strukovín, celozrnných výrobkov a orechov,
- dodržiavanie pitného režimu.

Pohybová aktivita

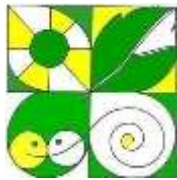
Úroveň pohybovej aktivity žiakov nedosahuje potrebnú úroveň a zdraviu prospešná, kondičná pohybová aktivita nie je súčasťou ich bežného denného programu. Príčiny tohto stavu sú rôzne, no hlavnou príčinou tohto stavu je určite nedostupnosť športovísk pre všetkých žiakov a nedostatočná úroveň ich zdravotného povedomia.

V oblasti pohybovej aktivity sú opatrenia zamerané na:

- zníženie počtu žiakov, ktorí nevykonávajú žiadnu pohybovú aktivitu,
- zvýšenie počtu žiakov, ktorí vykonávajú aspoň 30 minút zdraviu prospešnej pohybovej aktivity denne,
- využívanie všetkých dostupných možností na vykonávanie pohybovej aktivity,
- umožniť žiakom voľné využívanie všetkých dostupných športovísk,
- umožniť žiakom rozvíjať pohybovú aktivitu formou záujmovej činnosti žiakov,
- voľnočasové aktivity zamerať na zmenu životného štýlu, organizovať športové aktivity a vzdelávanie v oblasti zdravej výživy.

Informatívne a poradenské programy

Cieľom aktivít a úloh je výchova k zdravému spôsobu života, formovanie zdravého životného štýlu, dosiahnutie trvalej zmeny prístupu ku zdraviu. Za týmto účelom každoročne organizujeme na škole niekoľko podujatí a aktivít, ktorých cieľom je:

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- zvyšovať zdravotné povedomie žiakov,
- voľnočasové aktivity zamerať na zmenu životného štýlu, organizovať vzdelávanie v oblasti zdravej výživy,
- propagovať zdravý životný štýl,
- zamedziť vznik diskriminácie na škole v dôsledku nadhmotnosti alebo obezity,
- vytvoriť zdravie podporujúcich podmienok pre zamestnancov.

Prezentácie a aktivity

V rámci plnenia Národného programu prevencie obezity sa naša škola podieľa na realizácii projektov a programov:

- kurzy ochrany života a zdravia,
- účelové cvičenia,
- športové krúžky, rôzne športové súťaže,
- mobilný odber krvi spojený s ukázkami prvej pomoci

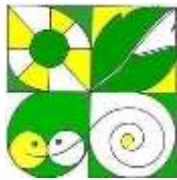
Za najdôležitejšie považujeme motivovať a vyzývať mladú populáciu všetkých vekových kategórií, aby sa zapájala a plnila doterajšie i pripravované aktivity. Preventívne opatrenia v boji proti nadváhe a obezite majú svoj význam. Nevyhnutné je však začínať s osvetou už u detí, u ktorých je možné najľahšie dosiahnuť zmenu spôsobu života. Národný program je celospoločenskou iniciatívou. Pozitívne výsledky si vyžadujú spoluprácu a zodpovednosť všetkých zainteresovaných sektorov. Zapojením sa prispejeme k zmene súčasnej situácie.

Prevenia prejavov rasizmu a tolerancie

Plán činnosti koordinátora prevencie prejavov rasizmu a intolerancie je vypracovaný na základe školského zákona č. 245/2008, plánu práce školy pre šk. rok 2023/2024, pedagogicko-organizačných pokynov pre šk. rok 2023/2024. Aktivity, besedy a prednášky uvedené v pláne činnosti koordinátora sú zostavené primerane schopnostiam a zručnostiam žiakov našej školy.

Hlavnou úlohou koordinátora je:

- systémovo uplatňovať tvorivo-humanistický model, v ktorého centre pozornosti je žiak, jeho potreby a záujmy

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- vytvárať prostredie, kde sa vyučujúci a žiaci budú cítiť emocionálne stabilní
- v spolupráci s vedením školy iniciovať preventívne aktivity a koordináciu prevencie ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu
- spolupracovať s vedením školy, triednymi učiteľmi a ostatnými pedagógmi
- monitorovať správanie sa žiakov a ich zmeny s cieľom predchádzania akýchkoľvek prejavov rasizmu a intolerancie
- realizovať programy v oblasti prevencie rasizmu a intolerancie
- zvyšovať informovanosť rodičov o prípadných prejavoch rasizmu a intolerancie
- realizovať individuálne poradenstvo pre rizikových žiakov

Ciele činnosti koordinátora:

- stimulovať formovanie osobnosti žiakov
- predchádzať všetkým formám rasizmu a intolerancie
- dodržiavať práva dieťaťa a vytvárať priateľskú atmosféru v škole a v triede
- formovať odmietavý postoj k prejavom rasizmu a intolerancie
- uvedenými metódami naučiť žiakov vyjadrovať svoje názory a postoje

Primárna prevencia

- poskytovať preventívno-výchovné konzultácie rodičom, informovať žiakov, zákonných zástupcov o preventívnych programoch organizované školou, monitorovať a analyzovať situáciu v škole z hľadiska prejavov rasizmu a intolerancie

Sekundárna a terciárna prevencia

- poskytnúť metodické materiály učiteľom a žiakom, organizovať besedy a prednášky, monitorovať správanie sa žiakov.

Plán aktivít na školský rok 2023/2024

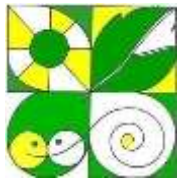
September

- do tematických plánov zapracovať tému zvyšovania povedomia o prejavoch rasizmu a intolerancii

Zodp.: koordinátor, triedni učitelia

Október

- 2.10. Svetový deň bez násilia

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Zodp.: koordinátor, triedni učitelia

November

- 16.11. Medzinárodný deň tolerancie

Zodp.: koordinátor, triedni učitelia

December

- 10.12. Deň ľudských práv

Zodp.: koordinátor, triedni učitelia

Január

- 1.1. Svetový deň mieru

– beseda s prezentáciou - aktivita „Poďme krok dopredu“ (ŠT)

Zodp.: koordinátor, triedni učitelia

Február

- 20.02 Svetový deň sociálnej spravodlivosti

Zodp.: koordinátor, triedni učitelia

Marec

- 21.3. Medzinárodný deň boja proti rasovej diskriminácii

Zodp.: koordinátor, triedni učitelia

Apríl

- 8.4. Medzinárodný deň Rómov

Zodp.: koordinátor, triedni učitelia

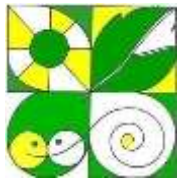
Jún

- 8.6. Medzinárodný deň najlepších priateľov

- vyhodnotenie činnosti za celý školský rok

Zodp.: koordinátor, triedni učitelia

Plán činnosti koordinátora prevencie prejavov rasizmu a intolerancie sa v priebehu školského roka môže dopĺňať.

2.2 Zameranie školy

Školský vzdelávací program je orientovaný na žiaka, rešpektuje jeho individuálne potreby a osobné zvláštnosti. Umožňuje efektívnu profesionálnu a premyslenú prácu učiteľa, ktorý vo svojej práci používa moderné prvky pedagogiky.

Škola rozvíja tvorivosť a súčasne zohľadňuje všetky možnosti, ktoré život ponúka, rozvíja žiaka všetkým potrebným pre jeho úspešný a radostný život.

- **Otvorená škola** - škola priateľská deťom, učiteľom a rodičom, škola využívajúca rôzne alternatívne metódy a moderné prvky pedagogiky.
- **Škola ekologická** - viesť mladú generáciu k environmentálnemu cíteniu a záujmu o ochranu nášho životného prostredia, zvýšiť vedomostnú úroveň detí o separovaní odpadu a jeho druhotnom využívaní, ale aj do podpory ekologickej osvetu a výchovy.

Žiaci s hlbším záujmom o environmentálnu problematiku môžu navštevovať krúžok:

Kolégium Zelenej školy.

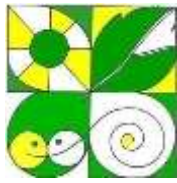
Ciele environmentálnej výchovy obsiahnuté vo výchovno - vzdelávacom procese sú naplňované za aktívnej účasti žiakov, čo vedie zároveň k utváraniu potrebných návykov, získavaniu životných noriem a kritérií pre praktický život.

- **Škola zdravia a bezpečnosti** - poskytnúť žiakom vedomosti potrebné pre ich záujem o vlastné zdravie, vedomosti o spôsobe života a životnom štýle, chrániť sa proti negatívam a predchádzať chorobám, vedieť poskytnúť prvú pomoc, uskutočňovať pohybové aktivity
- **Kultúrna škola a plná tradícií** - podnecovať a rozvíjať vzťah ku kultúre a tradíciám slovenského národa, včleniť prvky tradičnej regionálnej kultúry do výchovno – vzdelávacieho procesu.

2.3 Profil absolventa špeciálnej základnej školy, variant B

Absolvent primárneho stupňa vzdelania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej a kultúrnej gramotnosti na elementárnej úrovni.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre **žiacov so stredným stupňom mentálneho postihnutia** disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- vyjadruje sa ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu jednoduchého písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- zvláda jednoduchou formou písomnú komunikáciu
- je schopný vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- využíva základné formy informačnej a komunikačnej technológie,
- ovláda elementárne spôsoby práce s počítačom,
- ovláda základy čítania, písania, počítania a využíva ich k svojmu vzdelávaniu,
- dokáže pracovať s pomocou učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- dokáže popísať problém, vie na koho sa môže obrátiť o pomoc pri riešení problémov,
- uvedomuje si, že má svoje práva a aj povinnosti.
- žiak pozná zásady správneho životného štýlu podporujúceho zdravie,
- orientuje sa v školskom a domácom prostredí, pozná spôsoby konania v prípade mimoriadnych udalostí, pri ľahkých úrazoch, vie komu má v škole ohlásiť úraz, pozná telefónne čísla rodičov do zamestnania, pozná únikové cesty v škole, vie, kde je zdravotné stredisko, požiarny útvar, polícia, pozná ich telefónne čísla,
- pozná princípy ergonómie ako súčasť prevencie muskulárno - skeletárnych ochorení spôsobených nesprávnymi polohami pri práci, napr. pri práci s počítačom, pri dvíhaní bremien a pod.,
- pozná požiadavky správnej životosprávy, dôsledky pitia alkoholu a fajčenia, ako aj prvé informácie o nebezpečenstve užívania drog,
- ovláda zásady bezpečného správania sa v technickom prostredí, význam dodržiavania bezpečných pracovných postupov, nepreceňovania vlastnej sily, manipulácie len so zariadeniami primeranými veku,

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- pozná nebezpečné účinky elektrického prúdu na ľudský organizmus a ovláda zásady bezpečnej práce a zaobchádzania s elektrickými zariadeniami,
- pozná zásady bezpečného správania sa a konania z hľadiska hygieny, používania spotrebičov a malej mechanizácie doma, v záhrade, pri vykonávaní jednoduchých činností,
- pozná a ovláda zásady bezpečného konania a správania pri hrách, športových činnostiach, rekreačných aktivitách a pri záujmových činnostiach,
- v 15. rokoch pozná základné právne normy BOZP, zásady starostlivosti spoločnosti, školy a zástupcov zamestnancov o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, význam
- správnych pracovných postupov, škodlivé faktory pracovného prostredia a spôsob ochrany
- proti nim, význam osobných ochranných pracovných prostriedkov.

2.4 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím, dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

2.5 Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania

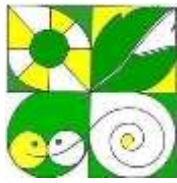
Dĺžka štúdia na špeciálnej základnej škole trvá 10 rokov. Počet žiakov v triede je: 6 žiakov. Riaditeľ školy môže povoliť prekročenie najvyššieho počtu žiakov v triede najviac o dvoch.

2.6 Kľúčové kompetencie absolventa

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia má osvojené tieto kľúčové kompetencie (spôsobilosti):

a) *sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)*

- vyjadruje sa ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovat',

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- vie samostatne písomne komunikovať (nakol'ko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,
- preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny,
- nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

b) kompetencia v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,

c) kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií

- prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
- využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
- vie používať vyučovacie programy,
- chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,

d) kompetencia učiť sa učiť sa

- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
- získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
- uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
- prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení,
- hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,

e) kompetencia riešiť problémy

- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
- dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
- v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,

f) osobné, sociálne a občianske kompetencie

- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
- dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
- má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
- pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
- je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
- dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
- je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
- uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
- uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziľudským vzťahom,

g) kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
- dokáže pomenovať základné druhy umenia,
- pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka,
- rešpektuje vkus iných ľudí,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr.

2.7 Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, do ktorých patrí problematika príbuzných vyučovacích predmetov. Zabezpečujú nadväznosť a previazanosť obsahu jednotlivých vyučovacích predmetov patriacich do konkrétnej oblasti. Umožňujú rozvíjanie medzipredmetových vzťahov.

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	<i>SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA</i>
	<i>ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI</i>
	<i>ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ</i>
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	<i>MATEMATIKA</i>
	<i>INFORMATIKA</i>
ČLOVEK A PRÍRODA	<i>VECNÉ UČENIE</i>
ČLOVEK A HODNOTY	<i>ETICKÁ VÝCHOVA /NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/ NÁBOŽENSTVO</i>
ČLOVEK A SVET PRÁCE	<i>PRACOVNÉ VYUČOVANIE</i>
UMENIE A KULTÚRA	<i>HUDOBNÁ VÝCHOVA</i>
	<i>VÝTVARNÁ VÝCHOVA</i>
ZDRAVIE A POHYB	<i>TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA</i>

Tabuľka 1 – Vyučovacie predmety vo vzdelávacích oblastiach pre inovované ročníky

1. Jazyk a komunikácia

Vyučovací predmet **slovenský jazyk a literatúra** je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

Vyučovaci predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejavovať taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Nie je záväzná učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – (malé tlačené písmená).

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu.

Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

Vyučovaci predmet **rozvíjanie komunikačnej schopnosti** (ďalej aj „RKS“) je určený pre všetkých žiakov s mentálnym postihnutím. V klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči.

Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. (Lechta - Matuška, 1995) U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený.

Obsah predmetu RKS je rámcový. Postupujeme v súlade so zákonitosťami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy).

Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len RUP) vo vzdelávacom programe pre deti a žiakov s mentálnym postihnutím.

Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumievať sa hovorenou rečou (ich reč nie je zrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci), sa odporúča okrem predmetu RKS zaradiť aj voliteľný predmet Augmentatívna a alternatívna komunikácia. Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch.

Okrem vyučovacích hodín vyučovacieho predmetu **rozvíjanie grafomotorických zručností** sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, ako napr. výtvarná výchova a hudobná výchova. Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.

V prípravnom a aj v ďalších ročníkoch sú dôležité ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Plnenie vyučovacích cieľov a využívanie foriem a prostriedkov týchto dvoch zložiek od 5. ročníka úzko súvisí s rozvíjaním grafomotorických zručností a písaniam, a preto je vhodné túto zručnosť u žiakov rozvíjať v priamej nadväznosti na stanovený obsah a ciele gramatiky a slohu.

2. Matematika a práca s informáciami

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Žiak získava prostredníctvom **matematiky** základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

Vyučovací predmet **informatika** má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni, primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Získané zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory.

Pri vyučovaní predmetu informatika spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak.

3. Človek a príroda

Cieľom vyučovacieho predmetu **vecné učenie** je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

4. Človek a hodnoty

Hlavnou úlohou tejto vzdelávacej oblasti je aktívne sa podieľať na formovaní osobnosti žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a univerzálne ľudské hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale účinne podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

Obsah vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty sa v primárnom vzdelávaní realizuje v povinne voliteľných vyučovacích predmetoch etická výchova alebo náboženská výchova/náboženstvo. Predmet etická výchova sa zameriava na výchovu k prosociálnosti. Zvlášť dôležité na tomto stupni vzdelávania je venovať potrebný čas rozvíjaniu sebaúcty žiakov a úcty k iným, rozvoju sociálnych zručností orientovaných na interpersonálne vzťahy žiakov a na zvyšovanie ich odolnosti voči negatívnym sociálno-patologickým, či amorálnym vplyvom, ktoré stále viac zasahujú nižšie vekové kategórie žiakov. Základným cieľom predmetu náboženská výchova/náboženstvo, je pomôcť žiakovi zodpovedne myslieť, emocionálne sa prejavovať a správať vzhľadom na osobne žité náboženstvo a vieru. Predmet napomáha rozvíjať vzťah k Bohu, reflektuje otázku významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem konania človeka a dáva odpoveď na základe zjavenia a viery cirkvi. Umožňuje urobiť osobné rozhodnutia vo vzťahu k iným konfesiam a náboženstvám, podporuje pochopenie a toleranciu voči rozhodnutiam druhých. Motivuje k osobnému náboženskému životu a k zodpovednému konaniu v cirkvi a v spoločnosti.

5. Človek a svet práce

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším.

Obsah vyučovacieho predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

6. Umenie a kultúra

Vyučovací predmet **hudobná výchova** ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy sú podmienené špecifickosťou mentálneho postihnutia jednotlivého žiaka, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Vyučovací predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj vyučovací predmet **výtvarná výchova**. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačná schopnosť, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie. Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

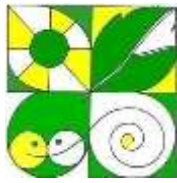
- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj lateralít
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

7. Zdravie a pohyb

Ciele a obsah vyučovacieho predmetu **telesná a športová výchova** sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

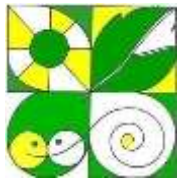

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- Ciele telesnej a športovej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovnovzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím
- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo - sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia, – pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej a športovej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne iné telocvičné náradie.

2.8 Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie sú určené vzdelávacie štandardy.

2.9 Štátny a školský učebný plán

Rámcový učebný plán vymedzuje voliteľné hodiny, ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe nasledovne: navýši hodinovú dotáciu existujúcim vyučovacím predmetom ŠVP a/alebo vytvorí nový vyučovací predmet, ktorému prideli časovú dotáciu. Poznámky k rámcovému učebnému plánu sú pre školu záväzné, môže si však v rámci svojho učebného plánu vytvoriť ďalšie poznámky podľa svojich potrieb a možností.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Školský učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie - ŠT

Vzdelávacia oblasť	Vyučovaci predmet/ ročník	Prípravný	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra		2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
			2	2	2	2	2	2	3	3	3	3
	Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	5	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2
		1	1						1	1	1	1
Rozvíjanie grafomotorických zručností	2	1	1	1	1	1	1					
Človek a príroda	Vecné učenie	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3
		1	1	1	1	1	1	1				
Človek a hodnoty	Náboženská výchova						1	1	1	1	1	1
Matematika a práca s informáciami	Matematika	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	Informatika								1	1	1	1
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5
		1	1	1	1	1	1	1				
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Základ		18	18	19	20	20	21	21	22	22	22	22
Voliteľné (disponibilné) hodnoty		2	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4
Spolu		20	22	23	24	24	25	25	26	26	26	26

Tabuľka 2 – Vzdelávacie oblasti a príslušné predmety pre so stredným stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

Poznámky

- Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
- Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

inými organizačnými formami podľa platnej legislatívy. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom liečebného pedagóga, logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.

3. Vyučovaciu hodinu špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci.

4. V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa vyučujú v skupinách s maximálnym počtom žiakov 6. Skupiny sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

5. V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede príslušného ročníka. Ak je skupina utvorená zo žiakov najbližších ročníkov, najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede najnižšieho ročníka. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

6. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.

7. Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.

8. Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a slovenskej literatúry (*u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny*) triedu možno deliť.

2.10 Začlenenie prierezových tém

Rýchlo sa meniaci realita súčasnej globalizovanej spoločnosti, s novými technológiami a sociálnymi zmenami ovplyvňuje postoje, hodnotový systém žiakov a ich konanie. Táto skutočnosť sa musí odraziť aj vo vzdelávaní. Vhodným prostriedkom na to sú prierezové témy, ktoré sa svojím obsahom a výchovným zameraním premietajú do vymedzených vzdelávacích oblastí, dopĺňajú ich, prepájajú ich obsah s aktuálnym dianím v spoločnosti, s každodennou žitou skúsenosťou žiaka a konkrétnej triedy. V tomto zmysle prierezové témy priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov. Prierezové témy sa môžu realizovať ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov prostredníctvom samostatných projektov, seminárov, vyučovacích blokov, kurzov a pod.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Súčasne prierezové témy môžu tvoriť samostatný vyučovací predmet z rámca voliteľných (disponibilných) hodín. Obidve formy sa môžu aj ľubovoľne kombinovať. Účinnosť pôsobenia prierezových tém sa môže zvýšiť relevantnými mimoškolskými aktivitami.

Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú učebných osnovách jednotlivých predmetov.

Environmentálna výchova (ENV)

Mediálna výchova (MEV)

Multikultúrna výchova (MUV)

Ochrana života a zdravia (OŽZ)

Osobný a sociálny rozvoj (OSR)

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra (REV)

Doplňkové prierezové témy:

Čitateľská gramotnosť (ČIG)

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke (DOV)

Finančná gramotnosť (FIG)

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ)

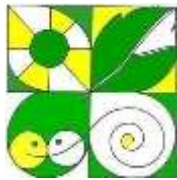
Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)

Environmentálna výchova (ENV)

Problém zachovania života na Zemi sa stáva globálnym problémom.

Cieľom tejto prierezovej témy je:

- prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi,
- poznať a chápať vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu,
- rozvíjať u žiakov spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej resp. medzinárodnej úrovni,
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa výrobcu.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

V oblasti postojov a hodnôt nadobudne schopnosť:

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu,
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia,
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu,
- prehĺbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania smerom k životnému prostrediu,
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

V dvojročnom certifikačnom období škola opakovane získala medzinárodný certifikát Zelená škola (súčasťou celosvetovej siete Eco-School). Cieľom tohto programu je realizovať environmentálnu výchovu prepojenú s praktickými krokmi. Tie vedú žiakov a celú školu k šetrnejšiemu prístupu voči životnému prostrediu. t.j. pomáhajú znížiť celkový vplyv školy na životné prostredie.

Tento program je v súčasnosti aj plánom práce prierezovej témy environmentálna výchova. Hlavnou myšlienkou tohto programu je participácia, teda zapájanie a spolupráca čo najširšieho okruhu - od žiakov, pedagógov, nepedagogických zamestnancov, rodičov, občanov, poslancov, či iných fyzických a právnických osôb v obci. Cieľom je prienik tejto prierezovej témy do širšej komunity, aj za brány školy. Najdôležitejšou hybnou silou programu sú žiaci, ktorí pracujú v Kolégiu Zelenej školy pod vedením koordinátorky.

- Plán akcií na tento školský rok je súčasťou plánu Zelenej školy.

Environmentálnu výchovu budeme realizovať: prostredníctvom environmentálnych dní, vychádzok, účelových cvičení, ako aj v rámci vyučovania jednotlivých predmetov.

Mediálna výchova (MEV)

Cieľom mediálnej výchovy ako prierezovej témy je:

- umožniť žiakom, aby si osvojili stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi a súčasne rozvinúť u žiakov spôsobilosť
- **mediálnu kompetenciu** t.j. zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, čo znamená, viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu,

- vychovať žiakov ako občanov schopných vytvoriť si vlastný názor na základe prijímaných informácií,
- formovať schopnosť detí a mládeže kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

Mediálna výchova ako povinná prierezová téma sa realizuje ako integrálna súčasť obsahu viacerých vzdelávacích oblastí - jazyk a komunikácia, umenie a kultúra, matematika a práca s informáciami, človek a hodnoty, človek a príroda.

Hlavným cieľom prierezovej témy Mediálna výchova je rozvoj (postupné zvyšovanie úrovne) mediálnej gramotnosti žiakov

– schopnosti kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov a zmysluplne využívať médiá.

Obsah MEV je zapracovaný do učebných osnov a TVVP jednotlivých predmetov vyučovaných v základnej škole a realizuje sa v rámci vyučovacích hodín v školskej i mimoškolskej činnosti. Všetky všeobecno-vzdelávacie predmety i predmety výchovného charakteru vo svojich cieľoch implementujú ciele MEV a používanými metódami a formami vyučovania naplňajú obsah tejto prierezovej témy.

Uskutočňuje sa formou projektov, kurzov, besied a iných školských aktivít (napr. mediálna kampaň na podporu verejnoprospešnej akcie...).

Ťažisko realizovania MEV je na: slovenský jazyk a literatúra, náboženskej výchove.

Mediálna výchova je na našej škole začlenená do výchovno-vzdelávacieho systému školy. Je súčasťou slovenského jazyka a literatúry, informatiky, hudobnej výchovy a pod.

Mediálnu výchovu aplikujeme aj do vzdelávacích oblastí. Je to oblasť jazyk a komunikácia, konkrétne do predmetu slovenský jazyk a literatúra.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- nadobudol základné technické zručnosti potrebné pre používanie médií a médiá využíval zmysluplne;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- získal kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznal mediálne spracovanú realitu;
- osvojil si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov.

Na vyučovacích hodinách je súčasťou obsahu filmová a televízna rozprávka, rozhlasová hra a film, vytvorenie pracovných listov, power-pointové prezentácie. Učiteľ ich vhodne používa na hodinách. Žiaci sa naučia pracovať s najnovšími komunikačnými technológiami, s počítačom a internetom. Žiaci sa naučia vyhľadávať informácie z internetu na vyučovacej hodine. Počas školského roka 2023/2024 sa na našej škole uskutočnia viaceré plánované mediálne akcie a vystúpenia našich žiakov.

Najvýznamnejšie z nich sú:

Jesenné a jarné slávnosti, Október – mesiac úcty k starším, Vianočná besiedka, Deň matiek, návšteva divadiel alebo koncertov.

Mediálna výchova je súčasťou aj záujmových krúžkov. Hlavným cieľom mediálnej výchovy je naučiť žiakov aktívne sa zapájať do mediálnej komunikácie, zorientovať sa v ponuke mediálnych produktov, získať a uplatniť základné poznatky o úlohe a fungovaní médií v spoločnosti, naučiť sa kritickému mysleniu vo vzťahu k médiám a naučiť sa pozitívne využívať médiá v prospech výchovy.

Multikultúrna výchova (MUV)

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehĺbuje vďaka viacerým trendom, ktoré sa často zastrešujú pojmom globalizácia. Jedným z týchto trendov, ktorý výrazne zvyšuje rozmanitosť kultúr na Slovensku, je migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr. Multikultúrnosť slovenskej spoločnosti však nikdy neznamenala len pokojné spolunažívanie rôznych skupín obyvateľov, ale vždy bola a dodnes je poznačená aj predsudkami a stereotypmi, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu, či xenofóbie.

Žiaci všetkých vekových kategórií budú čoraz častejšie v osobnom aj verejnom živote vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a v čoraz väčšej miere sa budú dostávať do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr. Preto je potrebné, aby boli na tieto výzvy pripravení, a aby boli schopní rozoznať, rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí. Cieľom prierezovej témy

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

multikultúrna výchova je preto výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Edukačná činnosť je zameraná na to, aby škola a školské vzdelávanie fungovali ako spravodlivé systémy, kde majú všetci žiaci rovnakú príležitosť rozvíjať svoj potenciál. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokáže s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

Multikultúrnu výchovu možno prirodzene začleniť do humanitných a spoločenskovedných predmetov. Prvky multikultúrnej výchovy však možno v obsahovej a metodologickej rovine či s pomocou vhodných príkladov rozvíjať aj v prírodovedných predmetoch či pri výučbe slovenského jazyka.

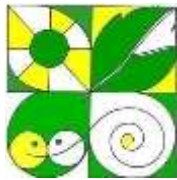
Multikultúrnu výchovu budeme realizovať na vyučovaní najmä vecnom učení, slovenský jazyk a literatúra v rámci rôznych aktivít, kvízov, exkurzií.

Nevyhnutnosť multikultúrnej výchovy u nás vyplýva z niekoľkých sociálnych faktov súčasného Slovenska. Ekonomika, politika a médiá sa dnes rozvíjajú v globálnych rozmeroch (globalizácia), v dôsledku čoho sa kultúry stretávajú na celosvetovej báze. Slovenská republika vstúpila do EÚ a do schengenského priestoru, čím sa otvorila pre každodennú kultúrnu výmenu s európskym priestorom (od turistiky, možnosti štúdia a práce v zahraničí až po mediálny trh a trh so spotrebným tovarom). V kolektívnom vedomí občanov Slovenska pretrvávajú nevyriešené predsudky a stereotypy (napr. mýty a stereotypy o vzťahoch Slovákov a Maďarov, o charaktere Rómov alebo Čechov, xenofóbne vzťahy k cudzincom).

Postupuje vnútorná diferenciacia slovenskej spoločnosti (rastie sebauvedomenie regiónov, rôznych alternatívnych kultúr, ako napr. homosexuáli, ekológovia). Narastá migrácia občanov Slovenska i cudzincov (turistika, zahraničné firmy). Zvyšuje sa počet príslušníkov tzv. nových menšín v SR (Vietnamci, Číňania, Albánci, Ukrajinci a iní). Posilňuje sa etnické, regionálne a iné kultúrne uvedomenie rôznych sociálnych skupín.

Cieľom multikultúrnej výchovy je rozvoj:

- poznania – poskytuje vybrané informácie o iných kultúrach a o vzťahoch kultúr,
- sebareflexie – pomáha uvedomiť si korene, možnosti i ohraničenia vlastnej kultúry,
- tolerancie – podnecuje tolerantné postoje voči príslušníkom odlišných kultúr,
- empatie – rozvíja porozumenie pre odlišné vnímanie sveta a pre odlišné životné štýly v iných kultúrach,

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- akceptácie – vedie k akceptovaniu príslušníkov odlišných kultúr ako plnoprávných členov spoločenstva,
- spolupráce – motivuje k spolupráci s príslušníkmi odlišných kultúr, rozvíja postoje a zručnosti nevyhnutné pre spoluprácu.

Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je, aby (si) žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti,
- spoznal rozličné aj nové kultúry a subkultúry,
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu,
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí,
- mal možnosť spoznať naše kultúrne dedičstvo a rozvíjal tak svoju kultúrnu identitu.

Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokáže s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať. V škole využívame najmä odporúčané metódy: zážitkové učenie, skúsenostné metódy vyučovania, aby škola prehlbovala skúsenosti s kultúrnou rôznorodosťou. Multikultúrna výchova kladie aj základy pre budúce samostatné kritické myslenie žiakov. Pri realizácii multikultúrnej výchovy sa snažíme rešpektovať lokálne podmienky a snažíme sa o spoluprácu s inými verejnými, štátnymi i mimovládnyimi organizáciami v regióne.

Plány našej školy na nasledujúci školský rok

1. *Novinky vo svete*

Cieľová skupina: žiaci druhého stupňa

Termín: september 2023 – jún 2024

Priebeh: Na vybranej triednickej hodine oboznámiť žiakov s dianím vo svete, ktoré majú vplyv aj na Slovensko. Viest' rozhovor ako vnímajú migráciu ľudí (príčiny migrácia, prípadne navrhnú spôsob riešenia), v súvislosti s predsedníctvom Slovenska v Rade Európskej únie posilniť rozvoj európskeho povedomia (opýtať sa ich aké krajiny sú súčasťou Európskej únie, čo pre Slovensko znamená členstvo). Učiteľom môže pomôcť aj stránka www.iuventa.sk – štátna inštitúcia, priamo riadená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Zodpovední: triedni učitelia

2. *Deň ľudských práv*

Cieľová skupina: – všetci žiaci

Termín: 10. december 2023

Priebeh: Desiaty december je každoročne Dňom ľudských práv (Human Rights Day). Bol vyhlásený Valným zhromaždením OSN v roku 1950 ako pripomienka prijatia Všeobecnej

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

deklarácie ľudských práv z roku 1948. Slúži ako oslava ľudských práv, ale rovnako v tento deň poukazujeme na prípady ich porušovania. Pri tejto príležitosti si učitelia, vychovávateľky a žiaci pripomínajú ľudské práva, Dohovor o právach dieťaťa - práva detí v každodennom živote, ako aj ich nerešpektovanie spôsobom - beseda, videá, obrázky, zážitkové hry, vytvorenie projektu.

Zodpovední: všetci učitelia

3. *Rozhovory so žiakmi školy na tému migrácia alebo pohyb z miesta na miesto*

Cieľová skupina: žiaci druhého stupňa

Termín: september 2023 - jún 2024

Priebeh: viesť žiakov k pochopeniu a rešpektovaniu faktu kultúrnej rozmanitosti. Podnecovať a rozvíjať u nich tolerantné postoje k nositeľom odlišných kultúr, s ktorými môžu prísť do styku. Rozvíjať tolerantné postoje k príslušníkom iných kultúr pri uvedomovaní si a zachovávaní vlastnej kultúrnej identity. Vhodné je využívať zážitkové a kooperatívne metódy - rozvoj kritického myslenia, môžu využívať videá, obrázky, hra rolí...

Zodpovední: triedny učitelia Ďalšie zdroje:

- Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd
- Všeobecná deklarácia ľudských práv
- Dohovor o právach dieťaťa, a iné

Ochrana života a zdravia (OŽZ)

Ochrana človeka a zdravia (OŽZ) sa v základných školách realizuje prostredníctvom jednotlivých učebných predmetov ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Ochrana života človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Snahou je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredia prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Prierezová téma sa zameriava na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. U žiakov by sa mal formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

K tomu je potrebné poskytnúť žiakom teoretické vedomosti, praktické poznatky, pomôcť im osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane. Vyškoliť ich v poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života, rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného citenia, formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Prierezová téma sa v základných školách realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov ŠVP a obsahom samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier a účelových cvičení. Aplikuje sa v ňom učivo, ktoré bolo v minulosti súčasťou ochrany človeka a prírody. Z jeho obsahu bola vyčlenená ochrana prírody a dopravná výchova do iných vzdelávacích oblastí ŠVP. Ochrana človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, tiež pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- rozpoznať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- mal možnosť cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách;
- orientoval sa pri pohybe a pobyte v prírode.

Ochrana života a zdravia nie je samostatným predmetom, ale je súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Poskytuje žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky a formuje ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života a zdravia a života iných ľudí.

Na záver desaťročného štúdia na ZŠ by mali žiaci teoreticky a prakticky ovládať vybrané úlohy:

- z tematiky riešenia mimoriadnych situácií – civilná ochrana;
- zo zdravotnej prípravy vedieť poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- vedieť zvládnuť základné činnosti pri pohybe a pobyte v prírode;
- vzhľadom na vek a pohlavie optimálne zvyšovať psychickú, fyzickú pripravenosť a odolnosť pre prípad vzniku predpokladaných mimoriadnych situácií.

Obsah a realizácia učiva:

Odbornú zložku učiva napĺňajú tematické celky s uvedeným obsahom:

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana
- zdravotná príprava
- pohyb a pobyt v prírode

Organizačné formy: v 1. – 4. ročníku

- realizujeme v prírode 1 krát do roka po 5 hodín spravidla na jar
- pred realizáciou vykonáme deň prípravy z teoretickej časti učiva v rozsahu 5 hodín podľa náročnosti obsahu a organizácie plánovaného.

Organizačné formy: v 5. – 9. ročníku

- realizujeme v prírode 2 krát do roka po 5 hodín spravidla na jeseň a jar
- pred realizáciou vykonáme deň prípravy z teoretickej časti učiva v rozsahu 5 hodín podľa náročnosti obsahu a organizácie plánovaného.

Plán na školský rok 2023/2024:

- september 2023: Účelové cvičenie
- máj 2024: Mobilný odber krvi
- jún 2024: Účelové cvičenie

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

Osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to okrem iného aj rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí.

Cieľom je rozvíjať u žiakov sebareflexiu (rozmyšľať o sebe), sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvedľovanie, naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, pomáhať žiakom získavať a udržať si osobnostnú integritu, pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu, podporovať svojím obsahom prevenciu sociálno-patologických javov v škole (prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok).

Téma sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Osobnostný a sociálny rozvoj budeme realizovať počas celého pôsobenia žiakov v škole na všetkých vyučovacích hodinách, mimoškolských aktivitách. Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové témy, ktoré sa prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Je možné ich realizovať viacerými formami - ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu oblasti vzdelávania a vhodných vyučovacích predmetov a ako samostatný učebný plán. Vhodná je forma projektu.

Každá prierezová téma rozvíja u žiakov kompetencie tak, aby vedeli komunikovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine, naučiť sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií.

Hlavným cieľom je, aby žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili sa riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získať potrebné informácie, spracovať ich, vedeli si hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu, overiť ju a pod.

Prierezová oblasť- osobnostný a sociálny rozvoj, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to študijný vývin žiakov, rozvíjanie osobnostného a sociálneho vedomia, ktoré spätne rozvoj podporujú. Je potrebné, aby žiak o sebe rozmýšľal získaval sebareflexiu spoznával sám seba, svoje dobré a zlé stránky.

S týmto zameraním fungujú na našej škole rovesnícke skupiny, ktoré vo svojom programe uplatňujú metódy na rozvoj osobnosti.

Pri didaktických hrách a vzájomných rozhovoroch sa žiaci naučia uplatňovať svoje práva, rešpektovať názory druhých, udržiavať dobré medziľudské vzťahy a vedieť navzájom spolupracovať.

Šikanovaniu, agresivite sa pedagógovia venujú zvlášť v etickej výchove a o škodlivosti užívaníu známych návykových látok sa vedú rôzne besedy a aktivity.

Výchovno-vzdelávací proces v našej škole je zameraný, aby si žiaci udržiavali kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjali osobný a sociálny život v príjemnom rodinnom prostredí.

Prierezová téma - osobnostný a sociálny rozvoj- sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami a popoludňajšími aktivitami, pričom sa pri ich uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov, napríklad zapájanie sa do prípravy rôznych programov a akcií. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

Plány našej školy na nasledujúci školský rok:

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- nácvik programu - vianočná besiedka, Deň matiek
- spoločné akcie - medzinárodný deň detí,
- realizovať krúžkovú činnosť
- aktívne pracovať v programe Zelená škola

Cieľom je, aby (si) žiak:

- porozumel sebe a iným,
- optimálne usmerňoval vlastné správanie,
- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti osvojené na základe postupného spoznávania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce,
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií,
- rešpektoval rôzne typy ľudí a ich názory a prístupy k riešeniu problémov.

Žiaci sa naučia:

- identifikovať a popísať problém, podstatu javu,
- navrhnúť postup riešenia problému
- získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich,
- na základe získaných informácií formulovať jednoduché uzávery,
- na základe stanovených kritérií posúdiť rôzne riešenia a ich kvalitu,
- kultivovane prezentovať svoje produkty, názory,
- prijať kompromis alebo stanovisko inej strany,
- poznať základy jednoduchej argumentácie a vie ich použiť na obhájenie vlastného postoja,
- využívať rôzne typy prezentácií.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra (REV)

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra vedie k vzťahu a úcte k človeku, obci, mestu, vlasti výchova k národnému povedomiu. Tvorí súčasť výchovného pôsobenia, každodenného kontaktu žiakov s okolitou realitou, rodičmi a učiteľmi. Prostredníctvom úrovne kvality týchto kontaktov a vznikajúcich väzieb je silne ovplyvňovaný vzťah detí k hodnotám, k vytváraniu a rozvíjaniu ich vzťahov a postojov k okoliu.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra sa zaoberá rozvíjaním pozitívnych postojov:

- k sebe samému, ktorý je založený na schopnosti vlastnej sebareflexie umožňujúcej budovanie rozvoja zdravého sebavedomia. Kvalita sebavedomia sa prejavuje v správaní k

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

iným ľuďom, v uvedomovaní si zodpovednosti za svoje zdravie a konanie vo vzťahu k iným,

- k svetu okolo, ako základne občianskych postojov budovaných cez poznanie a utváranie si vzťahu k miestu kde žijem, k histórii, tradíciám rodiska, regiónu, vlasti,
- uvedomenie si príslušnosti a úcte k národu,
- dokázať pochopiť a rešpektovať a akceptovať tradície, kultúr ostatných národov a etník,
- k mravným štandardám, ktoré sa stávajú vnútorným regulátorom správania, čiže porozumieť mravným hodnotám, vedieť hodnotiť ľudské konanie, vedieť prijímať zodpovednosť za svoje správanie, rozvíjať schopnosť morálneho sebahodnotenia,
- k všeľudským hodnotám.

Cieľom regionálnej výchovy a tradičnej ľudovej kultúry je vychovať osobnosť, ktorá:

- má svoju vlastnú identitu, ktorá je hrdá na svoj národ, na tvorbu našich predkov, čiže na svoju vlasť,
- zachováva hodnoty kultúry a remeselnej výroby,
- pozná históriu a súčasnosť,
- má vzťah, väzby na vlastnú lokalitu a širší región.

Regionálnu výchovu a tradičnú ľudovú kultúru budeme realizovať najmä v rámci rozšíreného vyučovania vo vecnom učení, na pracovnom vyučovaní, v záujmových útvaroch.

Čitateľská gramotnosť (ČIG) sú povinnou súčasťou vzdelávania a na škole sa realizujú integráciou do vyučovacích predmetov, ktoré sú na škole povinné. Sú začlenené do vyučovacích predmetov podľa svojho obsahu a uvedené v učebných osnovách a v tematicky výchovno vzdelávacích plánoch jednotlivých predmetov. Vytvoríme priestor, ktorí dovoľuje žiakom vzdelávať sa v týchto oblastiach formou zážitkového vyučovania s využitím exkurzie, vychádzky, kolektívneho vyučovania atď. Podstata a ciele prierezových tém sú napĺňané formou besied, tvorby prác k výročným dňom, udalostiam a ich pripomínaním formou predstavení organizovaných samotnými žiakmi, vychádzkami do okolia.

Čitateľská gramotnosť (ČIG)

Čitateľská gramotnosť je jednou z existenčných gramotností a jednou zo základných kompetencií súčasného človeka.

Pojem čitateľská gramotnosť nie je v našej spoločnosti nový, no v historickom kontexte nie je ani pevne definovaný a nemenný. Neexistuje definícia, ktorá by sa používala vždy, všade a

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

všetkými, a ktorá by vyčerpala všetky jeho aspekty. Obsah a význam pojmu čitateľská gramotnosť sa modifikuje v súlade so zmenami a požiadavkami spoločnosti.

V tom zmysle je čitateľská gramotnosť definovaná a vyjadrená nielen ako porozumenie textu, ale ako schopnosť práce s textom zameraná na jeho praktickú aplikáciu čitateľom a schopnosť tvorby nových informácií.

Ak by sme mali podrobnejšie špecifikovať čitateľské schopnosti a zručnosti (kompetencie), treba zdôrazniť, že tie sú veľmi je zložitým komplexom hlavne intelektuálnych činností a procesov a zahŕňa konkrétne:

- techniku čítania ako proces identifikácie písmen a technickej syntézy do slov a viet,
- techniku písania ako proces zaznamenávania textu,
- schopnosť a proces porozumenia textu,
- schopnosť zapamätať a reprodukovať text a myšlienky uvedené v texte,
- schopnosť sústrediť sa a nadobudnúť potrebnú informáciu,
- schopnosť identifikovať dielčie informácie uvedené v texte (čitateľ vyhľadáva informácie explicitne uvedené v texte),
- schopnosť hľadať a vyhľadať špecifické myšlienky, definície, alebo fakty,
- schopnosť vyvodiť hlavnú myšlienku, tvrdenia v texte a ich väzbu,
- schopnosť extrahovať, ale aj rozvíjať text,
- schopnosť vyvodiť poučenie, záver, poslanie,
- schopnosť logicky spájať do súvislostí (fakty, javy, deje),
- schopnosť porovnať protiklady informácií v texte,
- schopnosť hodnotiť postavy, javy, deje, protiklady a protirečenia,
- schopnosť vyjadrovať a formovať svoje sociálne postoje,
- schopnosť hodnotiť a analyzovať text z hľadiska obsahu, ale aj foriem, t.j. reflektovanie štruktúry textu, jazykových a literárnych prostriedkov,
- schopnosť integrovať myšlienky a konštruovať význam nad rámec textu,
- schopnosť dedukovať na základe textu, kedy čitateľ vyvodzuje myšlienky, informácie a súvislosti medzi nimi, ktoré nie sú explicitne formulované v texte, z textu vyplývajú, alebo s ním súvisia,
- schopnosť vytvárať úsudky a charakteristiky prečítaného,
- schopnosť hľadať skryté významy a súvislosti,
- schopnosť interpretovať myšlienky a informácie – čitateľ pri interpretácii dáva do súvislostí myšlienky textu, integruje informácie textu s predchádzajúcimi poznatkami a vedomosťami;

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

začleňuje informácie a myšlienky do osobného poznatkového systému, rozpoznanie hlavnej myšlienky, tézy a charakteristík,

- interpretáciu hlavnej myšlienky pre prax,
- schopnosť tvorby nových textových útvarov (jej základom sú predchádzajúce čitateľské skúsenosti),
- využívanie informácií v praxi.

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke (DOV)

V každodennom živote sa žiaci stávajú účastníkmi cestnej premávky ako chodci, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Okrem pozitívnych stránok má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Neúmerený je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy.

Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Úlohou dopravnej výchovy v školách je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke - ako chodcov alebo cyklistov. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy. Ciele dopravnej výchovy sú zamerané na všetky tri oblasti osobnosti žiaka, na oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať.

Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií:

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- formovať mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, ako chodec, cyklista, cestujúci (spolujazdec),
- naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote, - zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Dopravnú výchovu budeme realizovať v rámci vyučovania vecného učenia, slovenského jazyka a literatúry, matematike, vychádzok, exkurzií, výletov, účasti na dopravnom ihrisku.

Finančná gramotnosť (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie.

Medzi najpálčivejšie problémy dnešnej doby patrí vysoká miera nezamestnanosti, s čím súvisí zlá ekonomická situácia, znižovanie životnej úrovne mnohých ľudí, nedostatok financií na zabezpečenie základných životných potrieb. Zvyšovanie počtu ľudí žijúcich na hranici chudoby často súvisí aj s nedostatočnou schopnosťou narábať s vlastnými financiami. Ľudia často nevedia zvážiť a reálne zhodnotiť finančnú situáciu, v ktorej sa nachádzajú, neodhadnú riziko, nemyslia na budúcnosť a dostávajú sa do ťažkých často neriešiteľných finančných situácií. Prostredníctvom tejto metodiky sme začlenili jednotlivé témy FIG do tematických výchovno-vzdelávacích plánov predmetov – matematika, vecné učenie, pracovné vyučovanie, slovenský jazyk a literatúra.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti (TPZ)

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti ako jeden zo spôsobov rozvíjania tvorivosti je šitá na mieru deťom a vyhovuje predovšetkým mentalite žiakov, ktorých zážitkové učenie upúta a zaujme. Ako inovačný prístup umožní modelovať sociálne úlohy a formy komunikácie a pomocou nich prenikať do reálneho sveta dospelých. Ponúka možnosť stavať na skúsenostiach žiaka, orientovať vyučovanie na aktívnu činnosť žiakov, na ich vlastné skúsenosti, objavovanie, prežívanie.

Literatúra ako prostriedok poznávania sveta sa nám ponúka ako otvorená možnosť hľadania ľudského v každom človeku, treba jej nastaviť všetky zmysly, zapojiť emócie, intuíciu, empatiu.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti uspokojuje aj citové potreby detí, najmä dospievajúcich žiakov, ktorým hra sociálnych úloh umožňuje vidieť svoje vlastné správanie a postoje očami druhých.

Prvky tvorby projektu a prezentačnej zručnosti budeme uplatňovať najmä na hodinách slovenského jazyka a literatúry, ale aj na vecnom učení.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)

Výchova k manželstvu a rodičovstvu má výrazne interdisciplinárny charakter, pretože sa dotýka všetkých oblastí a etáp ľudského života. Integruje v sebe pedagogické, biologické, psychologické i sociologické poznatky a aspekty o dospievaní, sexualite, o sociálnych vzťahoch a ich hodnote v ľudskom živote.

Cieľom uplatňovania prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva;
- osvojil zásady bezpečného správania a porozumel rizikám v oblasti sexuality;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Ciele výchovy k manželstvu a rodičovstvu sú zamerané tak, aby prispievali k výchove celej osobnosti dospievajúceho dievčaťa a chlapca, aby boli schopní poznávať a chápať mravné, sociálne, psychologické a fyziologické zvláštnosti ľudských jedincov podľa pohlavia, a tak vytvoriť optimálne medziľudské vzťahy s ľuďmi svojho a opačného pohlavia.

V rámci nižšieho sekundárneho vzdelávania je možné navrhovaný cieľ dosiahnuť prostredníctvom plnenia nasledovných čiastkových cieľov:

- pomáhať žiakom v procese sebauvedomovania a sebaúcty, rozvíjania tolerancie a zodpovednosti ako základných podmienok humánnych vzťahov medzi pohlaviami,
- dať žiakom ucelený etický systém, ktorý im osobne umožní osvojiť si spoločensky žiaduce a eticky správne postoje, názory a presvedčenie, aby vedeli správne hodnotiť vzťahy medzi pohlaviami, vzťahy v manželstve a v rodine,
- viesť žiakov k pochopeniu lásky ako základnej zložky sexuality,
- pripraviť žiakov na zodpovedné rozhodovanie v kritických oblastiach psychosexuálneho vývinu na základe mravných a všeobecne platných hodnôt a noriem,

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- prispievať k prehĺbeniu poznatkov o sexuálnom rozmere nášho života a k jeho pochopeniu. V tomto procese sú podstatné city, hodnoty a kultivovaná komunikácia,
- sprostredkovať žiakom základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách v puberte,
- v týchto súvislostiach dať žiakom aj primerané informácie o anatómii a fyziológii rozmnožovacieho ústrojenstva ženy a muža, priblížiť im proces rozmnožovania, vnútromaternicový vývin plodu vrátane priebehu gravidity a pôrodu,
- vysvetliť žiakom význam plánovaného rodičovstva, význam harmonickej a zdravej rodiny pre optimálny telesný a duševný vývin dieťaťa, zásady rodinnej výchovy, práva a povinnosti rodičov a detí, zoznámiť ich s medzinárodnými konvenciami o právach dieťaťa a s Deklaráciou práv dieťaťa,
- vysvetliť žiakom možné riziká predčasných a rizikových sexuálnych aktivít, vrátane nežiaducej gravidity, interrupcie, pohlavných chorôb a nákazy HIV/AIDS,
- zoznámiť žiakov s metódami plánovaného rodičovstva – prirodzené ekologické metódy plánovaného rodičovstva založené na poznaní zákonitostí plodnosti ženy a rôzne metódy antikoncepcie, ich pozitívny či negatívny vplyv na zdravotný stav a vzájomný vzťah medzi mužom a ženou, či životné prostredie,
- vysvetliť žiakom nebezpečenstvo zneužívania drog pre reprodukčné zdravie a možnosti nákazy HIV/AIDS,
- naučiť žiakov odolávať negatívnym vplyvom rovesníckych skupín, rôznym médiám, ale naučiť ich aj aktívnej obrane pred možným sexuálnym zneužitím,
- rozvíjať u žiakov kritické myslenie pri hodnotení mediálnych produktov ponúkajúce rôzne životné štýly, modely správania sa muža a ženy i komercializáciu ľudskej sexuality.
- naučiť žiakov potrebným sociálnym zručnostiam, asertívnemu správaniu a empatie. V týchto súvislostiach im zdôrazniť význam sebaovládania a sebadisciplíny pri vytváraní kvalitných a rovnocenných medziľudských vzťahov.

V programe nižšieho sekundárneho vzdelávania je ťažisko vyučovania výchovy k manželstvu a rodičovstvu vo vzdelávacej oblasti človeka a hodnoty prostredníctvom predmetov etická výchova a náboženská výchova. Učiteľ etickej výchovy dôsledne realizuje výchovu k manželstvu a rodičovstvu v súlade so ŠVP.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu je ucelený systém výchovy a vzdelávania žiakov, preto sa dá pri relevantných témach aplikovať v učebných predmetoch.

Aktivity v školskom roku 2023/2024

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- Deň matiek
- Okružný beh - Oco, mama nefajči
- Biela pastelka, Deň narcisov.

2.11 Vyučovací jazyk

Vyučovacím jazykom je štátny jazyk Slovenskej republiky.

2.12 Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Primárne vzdelanie získa žiak so stredným mentálnym postihnutím absolvovaním posledného ročníka špeciálnej základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania nasledovne: „Žiak (žiačka) získal (získala) primárny stupeň vzdelania.“. Ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku, uvedú sa aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzke a to nasledovne: „Žiak (žiačka) ukončil (ukončila) povinnú školskú dochádzku.“.

2.13 Personálne zabezpečenie

Efektívna realizácia Vzdelávacieho programu pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je podmienená potrebným personálnym zabezpečením podľa nasledujúceho rámca, pričom sa musí vychádzať z požiadaviek formulovaných v platnej legislatíve (Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch).

Pedagogickí zamestnanci:

- spĺňajú predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou,
- preukazujú profesijné kompetencie pri práci so žiakmi, rodičmi,
- uplatňujú zásady tímovej práce, kooperatívneho a konštruktívneho riešenia problémov

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- riadia svoje sebarozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti a osobnostnom raste, ako súčasť kolektívu pedagógov sú schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci:

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti, vykonali prvú atestáciu, spĺňajú podmienky dĺžky výkonu pedagogickej činnosti, ukončili funkčné vzdelávanie (najneskôr do troch rokov od ustanovenia do kariérovej pozície),
- sú odborne pripravení na riadenie pracovnej skupiny a osvojené manažérske zručnosti uplatňujú pri riadení pracovného kolektívu,
- podporujú a vytvárajú podmienky pre odborný rast a ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov,
- zabezpečujú podmienky pre dobrú klímu v oblasti personálnych vzťahov – vo vzťahu k žiakom, v rámci pedagogického zboru a vo vzťahu k rodičom a širšej komunite

Asistent učiteľa:

- spĺňa predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou. Pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia

Odborní zamestnanci

Odborní zamestnanci spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon odbornej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou pri poskytovaní psychologickej, logopedickej, špeciálno-pedagogickej starostlivosti alebo výchovného a sociálneho poradenstva a prevencie.

Školský logopéd

- logopéd s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou platnou v rezorte školstva. Školský logopéd vykonáva odborné činnosti v rámci logopedickej diagnostiky, terapie a prevencie žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou. Poskytuje odborné poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom žiakov a pedagogickým zamestnancom školy.

Školský psychológ

- vykonáva odborné činnosti v rámci psychologickej diagnostiky (okrem diagnostiky na účely prijatia žiaka do školy alebo na zmenu formy vzdelávania žiaka), na ktoré má oprávnenie podľa svojho vzdelania a v súlade s legislatívou platnou pre rezort školstva.

Pomocný zdravotnícky personál

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- poskytuje individuálnu pomoc žiakovi so stredným stupňom mentálneho postihnutia pri sebaobsluže.

Odborné činnosti v rámci psychologickkej a špeciálno - pedagogickej starostlivosti vykonávajú zamestnanci ČŠPP Bocatiova 1, Košice.

3 Vnútný systém kontroly a hodnotenia

Neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu je kontrola a hodnotenie výkonov žiakov a pedagógov v rámci všetkých činností, ktoré vykonávajú.

Vnútný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

- 1) hodnotenie žiakov,
- 2) hodnotenie pedagogických zamestnancov,
- 3) hodnotenie školy

3.1 Hodnotenie žiakov

Cieľom hodnotenia žiaka je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako zvládol danú problematiku, kde má rezervy. Súčasťou hodnotenia je povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov vychádzame z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu.

Na zabezpečenie korektného a objektívneho hodnotenia budeme využívať nasledujúce postupy:

- a) Pri verbálnej forme kontroly úrovne osvojenia poznatkov bude uprednostňované prezentovanie poznatkov žiakmi na základe dobrovoľnej odpovede žiaka alebo určenia konkrétneho žiaka učiteľom (na predchádzajúcej hodine). Pri verbálnej kontrole budú zisťované a hodnotené najmä osvojené základné poznatky stanovené výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.
- b) Písomnou formou budú kontrolované a hodnotené osvojené základné poznatky prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém. Pri praktických aktivitách bude využívané slovné hodnotenie praktických zručností. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- c) Úroveň práce žiakov a schopností práce s textom bude preverovaná formou hodnotenia správ zo samostatných pozorovaní podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.
- d) Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, grafických prejavov a komunikatívnych zručností bude kontrolovaná a hodnotená prostredníctvom **jednoduchých prezentácií projektov** na základe vzájomnej dohody učiteľov.
- e) Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.
- f) Hodnotenie a klasifikácia žiakov v rámci školského vzdelávacieho programu bude prebiehať v rámci už zavedených foriem hodnotenia žiakov na škole.
- g) Dbáme na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných.
- h) Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov berieme do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.
- i) Odlišujeme hodnotenie spôsobilosti od hodnotenia správania.
- j) Žiakovi, ktorý v niektorom vyučovacom predmete nie je hodnotený žiadnou z foriem sa na vysvedčení a v katalógovom liste žiaka uvádza
- „aktívne absolvoval“, ak sa žiak na vyučovaní vyučovacieho predmetu aktívne zúčastňoval,
 - „absolvoval“, ak sa žiak na vyučovaní vyučovacieho predmetu ospravedlnene nezúčastňoval alebo bol prítomný a zo závažných dôvodov nepracoval, alebo
 - „neabsolvoval“, ak žiak na vyučovaní vyučovacieho predmetu nepracoval alebo sa neospravedlnene vyučovania nezúčastňoval.
- l) Škola vo svojom školskom vzdelávacom programe uvedie formu priebežného hodnotenia a formu súhrnného hodnotenia pre každý vyučovací predmet.
- m) Žiak z vyučovacieho predmetu neprospe, ak
- je hodnotený klasifikačným stupňom nedostatočný,
 - je slovné hodnotený „Žiak nesplnil požiadavky na postup do vyššieho ročníka.“ alebo
 - neabsolvoval vyučovací predmet.
- o) Žiak v celkovom hodnotení prospel, ak:
- v niektorom vyučovacom predmete má hodnotenie „aktívne absolvoval“ alebo „absolvoval“
- p) Žiak špeciálnej školy a žiak s autizmom alebo s ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

sa môže súhrnne hodnotiť z jednotlivých vyučovacích predmetov formou slovného hodnotenia; celkové hodnotenie takého žiaka je prospel alebo neprospel.

- r) V posledný vyučovací deň prvého polroka školského roka škola vydá žiakovi výpis hodnotenia vyučovacích predmetov a správania žiaka za prvý polrok. Tento výpis nie je verejnou listinou. Vysvedčenie za prvý polrok sa vydáva na základe žiadosti plnoletého žiaka, zákonného zástupcu nepĺnoletého žiaka alebo zástupcu zariadenia.
- s) V posledný vyučovací deň školského roka sa vydáva všetkým žiakom vysvedčenie, ktoré obsahuje hodnotenie vyučovacích predmetov a správania žiaka za oba polroky príslušného školského roka.

Hodnotenie žiaka sa v rámci vzdelávania vykonáva podľa úrovne dosiahnutých výsledkov:

a) slovným hodnotením

(Metodický pokyn č. 19/2015 na hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1)

V zmysle vyššie menovaných dokumentov platí, že:

- vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie:

1. priebežné hodnotenie sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter, učiteľ zohľadňuje vekové a individuálne osobitosti žiaka a prihliada na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť,
2. celkové hodnotenie žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa uskutočňuje na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov v danom vyučovacom predmete.
3. v procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje práva dieťaťa a humánne sa správa voči žiakovi. Predmetom hodnotenia a klasifikácie sú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacích predmetoch v súlade s požiadavkami vymedzenými obsahom vzdelávania, osvojené kľúčové kompetencie vymedzené vo vzdelávacom programe pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, usilovnosť, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku. Hodnotenie slúži ako prostriedok pozitívnej podpory zdravého rozvoja osobnosti žiaka.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Pri hodnotení výsledkov práce žiaka sa postupuje v súlade s:

- výchovno-vzdelávacími požiadavkami vzdelávacích programov,
- požiadavkami na rozvoj všeobecných kompetencií,
- obsahom vzdelávania vymedzeným vo vzdelávacom programe pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia.

Podklady na hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov a správania žiaka získava učiteľ

- sústavným diagnostickým pozorovaním žiaka,
- sústavným sledovaním výkonov žiaka,
- rôznymi druhmi skúšok (napr. grafické, praktické, pohybové),
- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka s osobitným zameraním na manuálnu zručnosť a na celkovú vyspelosť,
- konzultáciami s ostatnými pedagogickými zamestnancami, podľa potreby s odbornými zamestnancami zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, s pediatrom,
- rozhovormi so žiakom a zákonným zástupcom žiaka.

Zásady hodnotenia:

Hodnotenie žiaka je nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu, ktoré má informatívnu, motivačnú a korekčnú funkciu.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Žiak a jeho zákonný zástupca má právo dozvedieť sa spôsob a výsledok hodnotenia.

Hodnotenie žiaka sa vykonáva *slovným hodnotením*. O spôsobe hodnotenia rozhodne riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade.

Slovné hodnotenie je jednou z foriem hodnotenia, ktorého výsledky v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa vyjadrujú slovne štyrmi stupňami.

Žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia sa odporúča hodnotiť formou slovného komentára.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

HODNOTENIE pre 1. ročník až 4. ročník

Pedagóg hodnotí písomné práce žiakov, ústne odpovede žiakov i výsledky ich pracovnej činnosti. Metódu hodnotenia zvolí po zvážení jej vhodnosti resp. nevhodnosti vzhľadom na stupeň postihnutia žiaka.

Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka. Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho predmetu sú:

- slovné hodnotenie za ústne odpovede,
- slovné hodnotenie za písomné práce, grafické práce, praktické práce, pohybové činnosti,

2. ročník – 4. ročník - prospech z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení vo variante B môže hodnotiť *slovné stupňami*:

Prospech žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa klasifikuje týmito stupňami:

- a) dosiahol veľmi dobré výsledky,
- b) dosiahol dobré výsledky,
- c) dosiahol uspokojivé výsledky,
- d) dosiahol neuspokojivé výsledky.

Stupeň „dosiahol veľmi dobré výsledky“

Žiak je prevažne aktívny a samostatný. Ovláda poznatky, pojmy a niektoré zákonitosti určené obsahom vzdelávania. Využíva a rozvíja svoje osobné predpoklady v individuálnych a kolektívnych prejavoch. Jeho ústny a písomný prejav je prevažne správny a výstižný. Grafický prejav je estetický. Žiak aplikuje osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v nových úlohách. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je veľmi dobrá.

Stupeň „dosiahol dobré výsledky“

Žiak je menej aktívny, snaží sa byť samostatný, prevažne ovláda poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania. Iba čiastočne využíva svoje schopnosti v individuálnom a kolektívnom prejave. Jeho ústny aj písomný prejav je menej presný, menej výstižný. Grafický prejav je estetický, bez väčších nepresností. Vedomosti a zručnosti aplikuje s čiastočnou pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je dobrá.

Stupeň „dosiahol uspokojivé výsledky“

Žiak je prevažne pasívny. Poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania ovláda iba čiastočne. Grafický prejav je málo estetický. Jeho ústny a písomný prejav má v správnosti a výstižnosti nedostatky. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov, potrebuje usmernenie svojej práce a pomoc učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je uspokojivá.

Stupeň „dosiahol neuspokojivé výsledky“

Žiak je v činnosti pasívny a nesamostatný. Neosvojil si poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania, nedokáže ich využívať. Jeho ústny a písomný prejav má v správnosti a výstižnosti podstatné nedostatky, grafický prejav je na nízkej úrovni. Úlohy rieši s častými a závažnými chybami. Žiak nedokáže uspokojivo pracovať, svoje minimálne vedomosti a zručnosti aplikuje len pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je neuspokojivá.

Žiaci 2. – 4. ročníka píše 4x ročne písomné práce, ktorých časová náročnosť nepresiahne 25 min. Písomné práce zostavujú učitelia príslušných predmetov a sú zosúladené s prebraným učivom. Hodnotenú sú bodovou stupnicou.

Slovenský jazyk a literatúra

<i>ročník</i>	<i>písomné práce</i>	<i>kontrolné diktáty</i>
2.	vstupná, výstupná, 1xštvrt'ročne	2
3.	vstupná, výstupná, 1xštvrt'ročne	2
4.	vstupná, výstupná, 1xštvrt'ročne	2

- ústny jazykový prejav

V predmete slovenský jazyk a literatúra sa v 2. – 4. ročníku môžu pravidelne písať cvičenia a pravopisné cvičenia zamerané na upevňovanie prebraného učiva.

Klasifikačná stupnica pre **diktáty** je v kompetencii vyučujúceho pedagóga. Ten hodnotiaci stupnicu zostaví s ohľadom na náročnosť a rozsah textu.

Rozvoj komunikačných schopností

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodnotí sa správne dodržiavanie tvarov písmen, úhl'adnosť, správne držanie písacieho náčinia, prítlak na plochu.

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia

Matematika

Z predmetu Matematika sú skúšaný ústne alebo písomne najmenej 2x v polročnom hodnotiacom období. Formu získavania podkladov na hodnotenie a skúšania určí učiteľ s prihliadnutím na stupeň postihnutia a možnosti žiaka.

<i>ročník</i>	<i>pís. práce</i>
2.	vstupná, výstupná, 1xštvrt'ročne
3.	vstupná, výstupná, 1xštvrt'ročne
4.	vstupná, výstupná, 1xštvrt'ročne

Vecné učenie

- písomné práce
- ústne skúšanie
- tvorba projektov na vyučovacej hodine

Telesná a športová výchova

- postoj k pohybovej aktivite
- pohybová koordinácia

Pracovné vyučovanie

- aktivita na vyučovacích hodinách
- čistota výrobkov, presnosť pri práci

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- úprava pracovného miesta
- dodržanie pracovného postupu
- poznanie zákl. materiálov a prac. techník
- úroveň sebaobslužných činností

Výtvarná výchova

- aktivita na vyučovacích hodinách
- čistota výrobkov, presnosť pri práci
- úprava prac. miesta
- poznanie zákl. materiálov a výtvarných techník

Hudobná výchova

- aktivita na vyučovacích hodinách
- úroveň hudobného prejavu

Hodnotenie písomných prác

Vyučujúci pedagóg na hodnotenie a následnú klasifikáciu spravidla využije hodnotiacu stupnicu.

percentuálna úspešnosť	známka
100% - 80%	DVDV
79% - 51%	DDV
50% - 30%	DUV
29% - 0%	DNV

HODNOTENIE pre 5. ročník a 10. ročník

Pedagóg hodnotí písomné práce žiakov, ústne odpovede žiakov i výsledky ich pracovnej činnosti. Metódu hodnotenia zvolí po zvážení jej vhodnosti resp. nevhodnosti vzhľadom na stupeň postihnutia žiaka.

Učiteľ vedie evidenciu o každom hodnotení žiaka. Podkladom pre celkové hodnotenie vyučovacieho predmetu sú:

- slovné hodnotenie za ústne odpovede,

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- slovné hodnotenie za písomné práce, grafické práce, praktické práce, pohybové činnosti,

5. ročník – 10. ročník - neklasifikovaná je etická výchova, resp. náboženská výchova, na vysvedčení sa uvedie slovo absolvoval, neabsolvoval, prospach z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení vo variante B môže hodnotiť *slovné stupňami*:

Prospach žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa klasifikuje týmito stupňami:

- a) dosiahol veľmi dobré výsledky,
- b) dosiahol dobré výsledky,
- c) dosiahol uspokojivé výsledky,
- d) dosiahol neuspokojivé výsledky.

Stupeň „dosiahol veľmi dobré výsledky“

Žiak je prevažne aktívny a samostatný. Ovláda poznatky, pojmy a niektoré zákonitosti určené obsahom vzdelávania. Využíva a rozvíja svoje osobné predpoklady v individuálnych a kolektívnych prejavoch. Jeho ústny a písomný prejav je prevažne správny a výstižný. Grafický prejav je estetický. Žiak aplikuje osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v nových úlohách. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je veľmi dobrá.

Stupeň „dosiahol dobré výsledky“

Žiak je menej aktívny, snaží sa byť samostatný, prevažne ovláda poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania. Iba čiastočne využíva svoje schopnosti v individuálnom a kolektívnom prejave. Jeho ústny aj písomný prejav je menej presný, menej výstižný. Grafický prejav je estetický, bez väčších nepresností. Vedomosti a zručnosti aplikuje s čiastočnou pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je dobrá.

Stupeň „dosiahol uspokojivé výsledky“

Žiak je prevažne pasívny. Poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania ovláda iba čiastočne. Grafický prejav je málo estetický. Jeho ústny a písomný prejav má v správnosti a výstižnosti nedostatky. Je nesamostatný pri využívaní poznatkov, potrebuje usmernenie svojej práce a pomoc učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je uspokojivá.

Stupeň „dosiahol neuspokojivé výsledky“

Žiak je v činnosti pasívny a nesamostatný. Neosvojil si poznatky a pojmy určené obsahom vzdelávania, nedokáže ich využívať. Jeho ústny a písomný prejav má v správnosti a výstižnosti podstatné nedostatky, grafický prejav je na nízkej úrovni. Úlohy rieši s častými a závažnými chybami. Žiak nedokáže uspokojivo pracovať, svoje minimálne vedomosti a zručnosti aplikuje len pomocou učiteľa. Kvalita výsledkov činnosti žiaka je neuspokojivá.

Žiaci 5. – 10. ročníka píšú 4x ročne písomné práce. Písomné práce zostavujú učitelia príslušných predmetov a sú zosúladené s prebraným učivom. Hodnotené sú bodovou stupnicou. Vhodnosť zadaní písomných prác je prehodnotená na zasadnutiach MZ.

Výsledky písomných prác, ich úspešnosť, prípadne nedostatky sú rozobrané na zasadnutiach MZ.

Slovenský jazyk a literatúra

- písomné práce
- diktáty
- pravopisné cvičenia
- projekty
- ústne skúšanie
- technika čítania, čítanie s porozumením, reprodukcia textu

Hodnotiaca stupnica pre **diktáty** je v kompetencii vyučujúceho pedagóga. Ten hodnotiaci stupnicu zostaví s ohľadom na náročnosť a rozsah textu.

Harmonogram písomných prác

ročník	písomné práce	1. slohová práca	kontrolné diktáty
5.	vstupná, výstupná, 1x štvrťročne	-----	3
6.	vstupná, výstupná, 1x štvrťročne	-----	3
7.	vstupná, výstupná, 1x štvrťročne	-----	3
8.	vstupná, výstupná, 1x štvrťročne	-----	3
9.	vstupná, výstupná, 1x štvrťročne	rozprávanie	3
10.	vstupná, výstupná, 1x štvrťročne	rozprávanie podľa obrázka	3

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Rozvoj komunikačných schopností

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Rozvíjanie grafomotorických zručností

Hodnotí sa správne dodržiavanie tvarov písmen, úhladnosť, správne držanie písacieho náčinia, prítlak na plochu.

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia

Vecné učenie

- písomné práce
- ústne skúšanie
- tvorba projektov na vyučovacej hodine

Matematika

- písomné práce
- ústne skúšanie
- samostatné práce

Harmogram písomných prác

Ročník	pís. práce
5.	vstupná, výstupná, 1xštvrt'ročne
6.	vstupná, výstupná, 1xštvrt'ročne
7.	vstupná, výstupná, 1xštvrt'ročne
8.	vstupná, výstupná, 1xštvrt'ročne
9.	vstupná, výstupná, 1xštvrt'ročne
10.	vstupná, výstupná, 1xštvrt'ročne

Písomná práca môže byť zaradená aj po ukončení preberania jednotlivých tematických celkov.

Informatika

- ústne skúšanie
- písomné skúšanie
- praktické skúšanie
- projekt a jeho prezentovanie
- aktivita na vyučovacej hodine

Pracovné vyučovanie

- práce žiakov
- ústne skúšanie
- projekt a jeho prezentovanie
- aktivita na vyučovacích hodinách
- čistota výrobkov, presnosť pri práci
- úprava prac. miesta
- dodržanie prac. postupu
- poznanie základných materiálov a pracovných techník
- úroveň sebaobslužných činností

Výtvarná výchova

- aktivita na vyučovacích hodinách
- čistota výrobkov, presnosť pri práci
- úprava pracovného miesta
- poznanie základných materiálov a výtvarných techník

Hudobná výchova

- ústne skúšanie
- aktivita na vyučovacej hodine
- hudobný prejav

Telesná a športová výchova

- aktivita na vyučovacej hodine
- pohybová koordinácia

Neklasifikované a nehodnotené vyučovacie predmety sú:

Etická výchova, resp. náboženská výchova. Na vysvedčení i v triednom výkaze sa uvedie – **aktívne absolvoval/-a alebo absolvoval/-a.**

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Hodnotenie písomných prác

Vyučujúci pedagóg na hodnotenie a následnú klasifikáciu spravidla využije hodnotiacu stupnicu.

percentuálna úspešnosť	známka
100% - 80%	DVDV
79% - 51%	DDV
50% - 30%	DUV
29% - 0%	DNV

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Systém hodnotenia správania žiakov B variant

Správanie žiaka sa klasifikuje týmito stupňami:

- 1 – veľmi dobré,
- 2 – uspokojivé,
- 3 – menej uspokojivé,
- 4 – neuspokojivé.

Stupeň 1 (veľmi dobré)

Žiak dodržiava pravidlá správania a školský poriadok a len ojedinele sa dopúšťa menej závažných previnení.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Žiak porušuje jednotlivé pravidlá správania a školského poriadku, je prístupný výchovnému pôsobeniu a usiluje sa svoje chyby napraviť.

Stupeň 3 (menej uspokojivé)

Žiak závažne porušuje pravidlá správania a školský poriadok alebo sa dopúšťa ďalších previnení.

Stupeň 4 (neuspokojivé)

Žiak sústavne porušuje pravidlá správania a školský poriadok, zámerne narúša korektné vzťahy medzi spolužiakmi a závažnými previneniami ohrozuje ostatných žiakov a zamestnancov školy.

Celkové hodnotenie žiaka sa vo všetkých ročníkoch na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:

prospel (a), neprospel (a)

3.2 Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Kontrolnou činnosťou sledujeme podmienky a priebeh ako i úroveň a efektívnosť výchovy a vzdelávania vzhľadom k platným právnym predpisom a záväzným pedagogickým dokumentom na úrovni ZŠ. Pri hodnotení pedagogických zamestnancov postupujeme podľa smernice na hodnotenie pedagogických a odborných zamestnancov. Hodnotenie je zamerané na získavanie informácií o schopnostiach, pracovnom výkone a správaní jednotlivých zamestnancov školy.

Systém hodnotenia má pozitívne vplývať na pracovnú výkonnosť zamestnancov, motivovať a efektívne ich stimulovať plniť si svoje pracovné povinnosti a tak zvyšovať osobnú angažovanosť k skvalitňovaniu edukačného procesu. Sledovať a hodnotiť svoj pracovný výkon a pracovné správanie a meniť ich kvalitu prostredníctvom kontinuálneho profesijného vzdelávania a sebvzdelávania, a tým zvyšovať kvalitu celej organizácie. Aktívne a samostatne podávať návrhy na zlepšenie činnosti školy tak, aby boli dosiahnuté plánované úlohy a dosiahla sa strategická vízia školy.

Pri hodnotení postupujeme podľa daných kritérií:

- pripravenosť učiteľa na vyučovaciu hodinu,
- skladba vyučovacej hodiny, učebné pomôcky, využívanie IKT,
- spôsob hodnotenia, vedomostná úroveň, komunikatívnosť, sebahodnotenie,
- práca žiakov, zapájanie sa do vyučovacieho procesu, samostatnosť,
- tvorivosť žiakov,
- spôsob výkladu učiva,
- plnenie učebných osnov,
- zhodnotenie vyučovacej hodiny, vzťah učiteľ – žiak,
- náročnosť učiva, primeranosť veku, preťažovanie žiakov,
- dodržiavanie Detských práv,
- vyplňovanie pedagogickej dokumentácie,
- spolupráca s vedením školy, s ostatnými vyučujúcimi a rodičmi pri riešení problémov žiakov,
- stmelovanie žiackeho kolektívu.

Podklady na hodnotenie získavame na základe:

- hospitačnej činnosti,
- rozhovoru,

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- výsledku žiakov, ktorých učiteľ vyučuje,
- hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania,
- tvorby učebných pomôcok,
- mimoškolskej činnosti,
- plnenia tematických úloh,
- vzájomného hodnotenia učiteľov

Formy vnútroškolskej kontroly

- hospitácie vedenia školy
- hospitácie vedúcich PK a MZ
- písomné previerky žiakov a ich rozbor
- účasť na zasadnutiach MZ a PK
- pohospitačné rozbor
- rozbor kontrolných testov vedúcimi PK, MZ
- vstupné a výstupné previerky z M a SJL

Obsah vnútroškolskej kontroly :

- kontrola vypracovania plánov práce MZ, PK
- kontrola vypracovania časovo – tematických plánov v jednotlivých predmetoch
- kontrola plánov výchovného. poradcu, koordinátora drogovej prevencie
- kontrola plnenia časovo - tematických plánov
- kvalita výchovno-vzdelávacej práce jednotlivých pedagógov
- dodržiavanie pracovného poriadku školy
- pedagogická, odborná, metodická pripravenosť učiteľov a vychovávateľov vo výchovnovzdelávacom procese
- kontrola školskej dokumentácie
- dodržiavanie rozpisu pedagogických dozorov
- spolupráca pedagogických zamestnancov s rodičmi
- školská dochádzka žiakov
- plnenie prijatých úloh v pláne práce školy
- uplatnenie zásad hodnotenia a klasifikácie

3.3 Hodnotenie školy

Cieľom hodnotenia je, aby žiaci a rodičia získali dostatočné informácie o tom, ako zvládajú na ne kladené požiadavky a aby aj verejnosť vedela, ako škola dosahuje ciele, zakotvené v ŠVP.

Dôraz je kladený na dve veci:

- konštatovanie úrovne stavu
- zisťovanie súvislostí, ktoré výsledný stav ovplyvňujú

Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- ciele, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepčnom zámere rozvoja školy a v školskom vzdelávacom programe, ich reálnosť a stupeň dôležitosti.
- posúdenie ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v Štátnom vzdelávacom programe.
- oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky a oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, včítane návrhov a opatrení.

Stanovenie cieľov

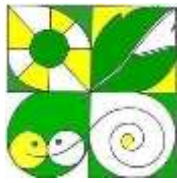
1. Ciele výchovy a vzdelávania §4 Zákona o výchove a vzdelávaní č. 245/2008 (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
2. Ciele, ktoré si stanovila škola:
 - zvýšiť účasť rodičov na dianí v škole,
 - posilniť demokratickú klímu v škole,
 - podporovať environmentálne zameranie školy,
 - posilniť a aktualizovať ponuku na aktivít na voľný čas,
 - podporiť využívanie informačných technológií vo výučbe a domácej príprave,
 - rozvíjať národné povedomie.

Podklady pre spracovanie vlastného hodnotenia školy:

- školský vzdelávací program, inovovaný školský vzdelávací program,
- správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy,

Vnútorňý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

- pedagogická dokumentácia,
- školský poriadok,
- záznamy z pedagogických rád, metodických združení a predmetových komisií,
- hospitačné záznamy,
- žiacke testy,

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- protokoly a záznamy o kontrolách a inšpekčné správy,
- personálna a mzdová dokumentácia,
- SWOT analýza,
- dotazníkové prieskumy,
- prezentácia školy na verejnosti (kultúrne, školské a mimoškolské aktivity),
- vnútorný systém kontroly a hodnotenia - rozpracovaný samostatne, v pláne práce školy, v plánoch MZ, PK a v školskom poriadku.

Oblasti hodnotenia školy

1. Personálne podmienky vzdelávania:

- odborná kvalifikácia pedagogických zamestnancov,
- odbornosť vyučovania jednotlivých predmetov,
- vekové zloženie pedagogických pracovníkov a podiel zastúpenia mužov a žien.

2. Materiálno-technické podmienky vzdelávania:

Využitie priestorov školy:

- budova školy,
- učebne a odborné učebne,
- školský klub detí,
- ihriská, telocvična, areál školy.

Vybavenie priestorov školy:

- vybavenie tried nábytkom,
- vybavenie učebnými pomôckami, športovým náradím, hračkami a hrami (ŠKD),
- vybavenie žiakov učebnicami a pomôckami,
- vybavenie kabinetov, laboratórií učebnými pomôckami,
- vybavenie audiovizuálnou a výpočtovou technikou,
- vybavenie učebnicami a pomôckami pre žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami a pre talentovaných žiakov,
- vybavenie vonkajších priestorov školy, prírodná záhrada.

Finančné podmienky vzdelávania:

- priame investičné výdavky školy,
- príspevky od zriaďovateľa,
- príspevky na prevádzku,
- investičné dotácie.

Ďalšie zdroje:

- príspevky rodičovského združenia,
- dary.

3. Riadenie školy, kvalita personálnej práce, kvalita ďalšieho vzdelávania pedagogických pracovníkov

Organizácia prevádzky školy:

- organizačná štruktúra školy,
- delegovanie právomocí a pracovné náplne,
- poradné a metodické orgány,
- prenos informácií vnútri školy,
- systém vnútorných smerníc a pokynov riaditeľky školy.

Systém vedenia a hodnotenia pracovníkov:

- vedenie pedagogických pracovníkov,
- vedenie začínajúcich a nekvalifikovaných učiteľov,
- vedenie nepedagogických pracovníkov pri zaistovaní prevádzky školy,
- hospitačná a kontrolná činnosť,
- hodnotenia zamestnancov.

Finančné a materiálne zabezpečenie školy:

- plánovanie finančnej oblasti,
- plánovanie v oblasti materiálno - technickej,
- systém finančnej kontroly,
- Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy
- inventarizácia majetku.

Výsledky vzdelávania žiakov:

- úroveň predstavivosti a fantázie v tvorivých činnostiach,
- pohybová úroveň žiakov,
- úroveň komunikačných spôsobilostí,
- mimoriadne výsledky a úspechy žiakov,
- žiacke práce, písomnosti, výrobky,
- vystúpenie, koncerty výstavy,
- súťaže,
- prospech a správanie žiakov,
- pochvaly a výchovné opatrenia,

- hodnotenia úspešnosti prijímania na stredné školy.

Vnútorňý systém kontroly sa zameriava na:

- činnosť **predmetových komisií a metodických združení** v nadväznosti na formy a efektivitu interného vzdelávania, na zmysluplnosť a účinnosť odovzdávania si pedagogických skúseností, poznatkov a informácií z absolvovaných externých vzdelávaní s cieľom skvalitňovať výchovno-vzdelávací proces,
- systematické **monitorovanie kvality výchovy a vzdelávania detí**, žiakov so ŠVVP a inkluzívneho vzdelávania.
- Vo výchovno-vzdelávacom procese viesť žiakov **systematicky k uvedomovaniu** si potreby autonómneho učenia sa ako efektívneho prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja, motivovať žiakov k učeniu sa podporovaním rozvoja ich individuálneho učebného potenciálu.
- Využívať premyslene zvolené **stratégie vyučovania** s cieľom zabezpečiť optimálny učebný výkon žiaka a kladením dôrazu na širšie uplatňovanie úloh rozvíjajúcich vyššie myšlienkové procesy podporovať zvyšovanie úrovne žiakmi nadobudnutých kompetencií.
- Využívať **rôznorodé metódy, formy a primerané diagnostické nástroje evalvácie** žiakov zo SZP a ŠVVP. Pri posudzovaní ich napredovania, pri prevencii ich zlyhávania, podpore ich talentov pri identifikácii ŠVVP. Prijímať konkrétne opatrenia na zníženie počtu menej úspešných žiakov vo vzdelávaní, motivovať a viesť ich k zmene postojov k učeniu.
- Vypracovať desegregačný plán a zapojiť školu do projektov, ktoré podporujú inklúziu žiakov zo SZP a ŠVVP v školskom prostredí.
- V edukácii uplatňovať **pozitívnu motiváciu**, využívať rôzne formy povzbudzovania žiakov k zlepšovaniu výkonu, zavádzať program rovesníckej meditácie.
- Prijímať podporné opatrenia na prekonávanie kultúrnych, jazykových a socio- ekonomických bariér vyplývajúcich z prostredia rodín žiakov.
- Podporovať **vytváranie otvorenej klímy**, tímovej spolupráce a vzájomnej podpory v triednych kolektívoch, poskytovať žiakom priestor na slobodné vyjadrovanie, príležitosť otvorene kriticky diskutovať. Cieľavedomejšie sa zaujímať o spôsoby trávenia voľného času žiakov, spoznávať ich záľuby v záujme formovania vývinu ich osobnosti. Zamerať pozornosť na zlepšovanie vzájomných vzťahov medzi učiteľmi, medzi učiteľmi a žiakmi i medzi žiakmi navzájom. Podporovať vytváranie priaznivej sociálnej klímy v triednych kolektívoch budovaním akceptujúcich empatických vzťahov.
- Pri výbere školských koordinátorov a školských administrátorov **dodržiavať pokyny stanovené**

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

NÚCEM (nepripustnosť kumulovania výkonu školského koordinátora s výkonom školského administrátora v prípade, že v škole prebieha aj testovanie žiakov so zdravotným znevýhodnením) a dôsledne realizovať školenia všetkých vybraných administrátorov.

- Venovať **pozornosť autoevalvačnému procesu** ako autoregulačnému mechanizmu vlastnej pedagogickej práce školy. V autoevalvačnom procese pozornosť sústrediť aj na spoluprácu s rodinou a inými organizáciami podieľajúcimi sa na výchove a vzdelávaní. Pri realizácii sebahodnotiaceho procesu školy využívať výstupné materiály národného projektu „Externé hodnotenie kvality školy podporujúce sebahodnotiace procesy a rozvoj školy“. Výstupy z projektu sú zverejnené na www.ssiba.sk v časti Projekty ESF.
- Uplatňovaním funkcií a poslania poradných orgánov riaditeľa **napomáhať internému vzdelávaniu pedagogických zamestnancov**, skvalitňovaniu vyučovania učiteľov, hodnoteniu stavu a úrovne učenia sa, progresu výsledkov detí a žiakov.

Na vytvorenie optimálneho modelu edukačného procesu, ktorý by v plnej miere rešpektoval princípy výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov školy, ich možnosti, schopnosti a zlúčil ich s požiadavkami kompetenčného profilu žiaka vzdelávaného na špeciálnej základnej škole je nutné hodnotenie školy zamerať na pravidelné monitorovanie:

- podmienok na vzdelanie
- priebehu vzdelávania
- riadenia školy.

Kritériom hodnotenia pre nás bude úroveň spokojnosti detí, žiakov, rodičov i samotných učiteľov školy, kvalita výsledkov a naplnenie princípov školy.

Monitorujeme pravidelne:

- Podmienky na vzdelanie
- Spokojnosť s vedením školy a učiteľmi
- Prostredie – klíma školy
- Priebeh vzdelávania – vyučovací proces- metódy a formy vyučovania
- Úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- Výsledky vzdelávania
- Riadenie školy
- Úroveň výsledkov práce školy

Kritériom pre nás je:

- Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

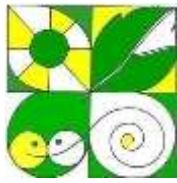

- Kvalita primeraných výsledkov

Každoročné zhodnotenie kvality a úrovne školy je obsiahnuté vo vyhodnocovacej správe o výchovno-vzdelávacej činnosti a výsledkoch školy za daný školský rok.

3.4 Učebné zdroje (učebnice, didaktická technika, materiálne zdroje)

Na vzdelávanie sa podľa školského zákona (§ 13, ods. 1) používajú učebnice schválené ministerstvom školstva; používajú sa aj iné učebné texty, učebnice a pracovné zošity, ktoré sú v súlade s cieľmi a princípmi tohto zákona.

4 Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov

Vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov ako súčasť celoživotného vzdelávania je sústavný proces nadobúdania vedomostí, zručností a spôsobilostí. Jeho cieľom je získať, obnovovať, zdokonaľovať, rozširovať a dopĺňať profesijné kompetencie potrebné na výkon pedagogickej praxe a odbornej činnosti. Upravuje ho zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch, ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 2019 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Vzdelávanie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov sa organizuje ako a)

kvalifikačné vzdelávanie,

b) funkčné vzdelávanie,

c) špecializačné vzdelávanie,

d) adaptačné vzdelávanie,

e) predatestačné vzdelávanie,

f) inovačné vzdelávanie,

g) aktualizácie vzdelávanie.

Kvalifikačné vzdelávanie

Cieľom kvalifikačného vzdelávania je získanie vzdelania, ktorým pedagogický zamestnanec a odborný zamestnanec v príslušnom stupni vyžadovaného vzdelania získa kvalifikačný predpoklad na výkon pracovnej činnosti

a) v príslušnej kategórii a podkategórii pedagogického zamestnanca,

b) v ďalšej kategórii pedagogického zamestnanca,

c) vyučovaním ďalších aprobačných predmetov,

d) v ďalšej podkategórii kategórie učiteľ,

e) v príslušnej kategórii odborného zamestnanca, ak ide o vzdelávanie pedagogického zamestnanca s najmenej vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa,

f) v ďalšej kategórii odborného zamestnanca,

g) v triedach a školách pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

Poskytovateľom kvalifikačného vzdelávania je vysoká škola a organizácia zriadená ministerstvom školstva.

Funkčné vzdelávanie

Cieľom funkčného vzdelávania je získanie profesijných kompetencií na výkon funkcie riaditeľa a na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca a vedúceho odborného zamestnanca.

Poskytovateľom funkčného vzdelávania je:

- a) vysoká škola, ktorá uskutočňuje -
 1. študijný program zameraný na školský manažment alebo
 2. učiteľský študijný program a študijný program zameraný na manažment školy,
- b) organizácia zriadená ministerstvom školstva,
- c) katolícke pedagogické a katechetické centrum,
- d) registrovaná cirkev alebo náboženská spoločnosť, ktorá je zriaďovateľom.

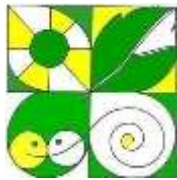
Základný modul funkčného vzdelávania úspešne absolvuje pedagogický zamestnanec a odborný zamestnanec pred začiatkom výkonu funkcie riaditeľa. Rozširujúce moduly funkčného vzdelávania úspešne absolvuje riaditeľ najneskôr do piatich rokov od začiatku výkonu funkcie riaditeľa.

Špecializačné vzdelávanie

Cieľom špecializačného vzdelávania je získanie profesijných kompetencií potrebných na výkon špecializovaných činností.

Poskytovateľom špecializačného vzdelávania je

- a) vysoká škola, ktorá uskutočňuje študijný program, ktorým sa získava vzdelanie vyžadované na výkon pracovnej činnosti,
- b) stredná odborná škola,
- c) organizácia zriadená ministerstvom školstva,
- d) katolícke pedagogické a katechetické centrum,
- e) národný športový zväz v príslušnom druhu športu alebo športová organizácia poverená týmto národným športovým zväzom, ak ide o špecializačné vzdelávanie na výkon špecializovanej činnosti v oblasti rozvoja športových zručností detí a žiakov a získavania základov konkrétneho druhu športu.

Adaptačné vzdelávanie

Cieľom adaptačného vzdelávania je získanie profesijných kompetencií potrebných na výkon pracovnej činnosti v kariérovom stupni samostatný pedagogický zamestnanec a samostatný odborný zamestnanec.

Poskytovateľom adaptačného vzdelávania je škola, školské zariadenie, zariadenie sociálnej pomoci a organizácia zriadená ministerstvom školstva.

Adaptačné vzdelávanie sa organizuje ako jednoduchý program adaptačného vzdelávania. Program adaptačného vzdelávania schvaľuje riaditeľ alebo štatutárny zástupca organizácie zriadenej ministerstvom školstva.

Predatestačné vzdelávanie

Cieľom predatestačného vzdelávania je získanie profesijných kompetencií na zaradenie do vyššieho kariérového stupňa.

Poskytovateľom predatestačného vzdelávania je atestačná organizácia.

Inovačné vzdelávanie

Cieľom inovačného vzdelávania je prehĺbenie, rozšírenie a inovácia profesijných kompetencií potrebných na výkon pracovnej činnosti v príslušnej kategórii alebo v podkategórii pedagogického zamestnanca alebo v príslušnej kategórii odborného zamestnanca alebo uplatnenie najnovších poznatkov alebo skúseností z praxe vo výchove a vzdelávaní.

Poskytovateľom inovačného vzdelávania je:

- a) vysoká škola,
- b) organizácia zriadená ministerstvom školstva,
- c) organizácia zriadená iným ústredným orgánom štátnej správy na plnenie úloh v oblasti profesijného rozvoja pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov,
- d) katolícke pedagogické a katechetické centrum,
- e) škola, školské zariadenie a zariadenie sociálnej pomoci,
- f) iná právnická osoba, ktorá má v predmete činnosti vzdelávanie.

Aktualizačné vzdelávanie

Cieľom aktualizačného vzdelávania je podľa potrieb zriaďovateľa, školy, školského zariadenia alebo zariadenia sociálnej pomoci

- a) udržiavanie alebo obnovovanie profesijných kompetencií potrebných na výkon pracovnej činnosti,
- b) získanie nových vedomostí a informácií o zmenách v právnych predpisoch, výchovnovzdelávacích programoch, pedagogickej dokumentácii a ďalšej dokumentácii alebo
- c) získanie nových vedomostí a zručností v konkrétnej oblasti pracovnej činnosti.

Poskytovateľom aktualizačného vzdelávania je:

- a) škola,
- b) školské zariadenie,
- c) zariadenie sociálnej pomoci,
- d) zriaďovateľ školy bez právnej subjektivity alebo školského zariadenia bez právnej subjektivity.

Atestácia

Atestácia je štátne overenie profesijných kompetencií vymedzených profesijným štandardom pre príslušnú kategóriu a podkategóriu pedagogického zamestnanca a príslušnú kategóriu odborného zamestnanca, pre príslušný kariérový stupeň, získaných vzdelávaním, sebvzdelávaním alebo výkonom pracovnej činnosti.

Atestáciu môže organizovať atestačná organizácia, ktorou je:

- a) vysoká škola, ktorá uskutočňuje študijný program vysokoškolského štúdia druhého stupňa, ktorým sa získava kvalifikačný predpoklad na výkon pracovnej činnosti,
- b) organizácia zriadená ministerstvom školstva,
- c) Akadémia Policajného zboru v Bratislave,
- d) Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave.

Ďalšie vzdelávanie pedagogických pracovníkov zameriavame na:

- rozvíjanie právneho vedomia pedagogických pracovníkov v oblasti školskej reformy, riadenia školy a inovácie legislatívy v oblasti školstva,
- vzdelávanie v súlade s prioritnými úlohami MŠVVaŠ SR,
- podporu vzdelávania v oblasti environmentálnej výchovy, globálnej výchovy, rozvoja čitateľskej a finančnej gramotnosti žiakov,

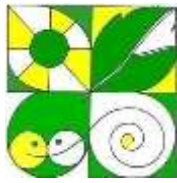

Základná škola, Hlavná 5, Družstevná pri Hornáde

- aktívnu prácu v programe Európskej únie v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu Erasmus+, ktorý okrem iného podporuje vzdelávaciu mobilitu a vytváranie medzinárodných partnerstiev.

Aktuálne informácie sú zverejnené na webovom sídle NIVAM: <https://nivam.sk/>

5 Odbornosť predmetov pre špeciálne triedy

Predmet	Počet hodín týždenne	Odborne odučené hodiny		Neodborne odučené hodiny	
SJL	80	80	100 %	0	0 %
VUC	6	6	100 %	0	0 %
MAT	39	39	100 %	0	0 %
INF	7	7	100 %	0	0 %
VLA	10	10	100 %	0	0 %
FYZ	3	3	100 %	0	0 %
DEJ	3	1	33 %	2	67 %
GEG	1	0	0 %	1	100 %
OBN	3	1	33 %	2	67 %
CHE	3	0	0 %	3	100 %
BIO	3	0	0 %	3	100 %
NBV	8	8	100 %	0	0 %
VYV	10	8	80 %	2	20 %
HUV	9	7	77 %	2	23 %
TSV	18	18	100 %	0	0 %
RKS	6	6	100 %	0	0 %
RGZ	1	1	100 %	0	0 %
PVC	45	45	100 %	0	0 %

Odbornosť odučených hodín

I. stupeň – ŠT	
Všetky hodiny:	255
Odborné odučené hodiny:	241
Percento:	94,5 %